

KÖNYVTÁROSOK KISKÖNYVTÁRA

8
50779

VÁROSI
KÖNYVTÁR
(1896-1919)

FŐVÁROSI
NYILVÁNOS
KÖNYVTÁR
(1920-1945)

**BRAUN RÓBERT
A KÖNYVTÁROS
ÉS A
SZOCIOGRÁFUS**

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR
BUDAPEST

+ 8-50779

dbl

1976

1990

8/80931

+8-50779

BRAUN RÓBERT
a könyvtáros és a szociográfus

TÖRÖLVE

Столичная Библиотека им. Ервина Сабо

ROBERT BRAUN

библиотекарь и социолог
библиография и исследование

Будапешт, 1960 г.

Bibliothèque Municipale Ervin Szabó

ROBERT BRAUN

bibliothécaire et sociologue

Bibliographie et essai

Budapest, 1960

Municipal Ervin Szabó Library

ROBERT BRAUN

Librarian and Sociologist

Bibliography and Essay

Budapest, 1960

Hauptstädtische Bibliothek Erwin Szabó

ROBERT BRAUN

Bibliothekar und Soziolog

Bibliographie und Essai

Budapest, 1960

BRAUN RÓBERT

a könyvtáros és a szociográfus

Bibliográfia és tanulmány

EVJÓRÓT

TÖRÖLVE ✓

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR
BUDAPEST, 1960

KÖNYVTÁROK KISKÖNYVTÁRA

2. szám

Szerkesztőbizottság:

Marót Miklós, Pataki Ferenc, Remete László, Révész Ferenc,
Tiszay Andor, Zoltán József

+ 8 - 50779

dlb

Összeállította

PÓRNÉ VÁRADI IRMA

01 ✓ 8/80931
Szakmailag átnézte

(6)

DR. BRAUN RÓBERTNÉ

és

TISZAY ANDOR

TÖRÖLVE

A. borító SÁRDY KÁROLY terve

Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója

60/22772. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.

Könyvtártörténeti kutatásainkat akarjuk kiegészíteni, amikor Szabó Ervin tanulmányainak összegyűjtése és könyvtárunk történetének adatgyűjtése mellett Szabó Ervin könyvtáros-körének munkásságát is közreadjuk.

A „szabóervini-iskola” ma, félszázad múltával is hatékonyan él a magyar könyvtártudományban. A felszabadulás utáni szocialista könyvtármunkának nagy része éppen a szabóervini pilléreken nyugszik. Szabó Ervin alapozta meg a magyar közművelődési könyvtárügyet és ebben az úttörő munkában igen nagy segítségére voltak egykori munkatársai, azok a jeles könyvtári szakemberek, akiket avatott szemmel választott ki magának. Éppen azért mi sem természetesebb, hogy Szabó Ervin közvetlen köréhez olyan kiváló könyvtári és szociológiai tudósok tartoztak, mint Braun Róbert, Madzsar József, Diénés László, Kőhalmi Béla és Pikler Blanka. Ők voltak, akik korán elhunyt mesterük után a magyar könyvtárügy zászlaját tovább vitték, akiknek kezdeményezései még ma is élnek, sőt tovább fejlődnek. Elgondolásaik megvalósulását csak egy időre tartóztathatta fel a huszonöt éves ellenforradalmi uralom!

Szociális gondolkodásuk eredményeit, szakmai tudásuk dokumentumait és szabóervini hagyománytiszteletüket akarjuk megörökíteni, amikor életművük regisztrálásával felhívjuk rájuk a mai nemzedék kutatóinak figyelmét.

Ennek a munkánknak első kötete ez a könyv.

TISZAY ANDOR

BRAUN RÓBERT A BIBLIOGRÁFUS ÉS LEXIKOGRÁFUS

A Városi Nyilvános Könyvtár munkaközösségébe Braun Róbert magával hozott egy, a hivatalainkban szokatlan derút, amely lényének sajátja volt s amelyet én a magam használatára „amerikai derűnek” neveztem el. Paul Claudel írja, hogy az amerikai ember úgy gondol a jövőre, mint egy eljövendő vidám kalandra s úgy szerződik vele, ahogy egy megbízható partnerrel szokás szerződni. Mikor Braun Róbert marosvásárhelyi katedrájáról a Városi Nyilvános Könyvtárba került, a *magyar jövővel kötött szerződést*, hiszen a Szabó Ervin vezette könyvtárban nem volt ennél kevesebbről szó. Az ő szemében — s igaz, Szabó Ervinen kezdve valamennyiünk szemében — az a kísérlet: átplántálni az angol—amerikai *public library*-t a magyar kultúrába, nem jelentette azt, amit nálunk a *kísérlet* általában jelenteni szokott. Sőt pontosan az *ellenkezőjét* jelentette: úgy éreztük, végzetesen sokat késtünk máris a public librarykkel, természettudományi és társadalomtudományi szabad iskolákkal s hogy nagyon kell sietnünk. Úgy fogtunk hozzá, mint akik naponta csodálkoznak azon, hogy erre az átültetésre *eddig senki sem gondolt*, vagy nem vállalkozott; türelmetlenül, mint akik előkelő vendéget várnak és sebtiben rendet akarnak teremteni a házuk táján.

A munkaközösség tervét Szabó Ervin szabta meg és az hosszú évekre szólott. Beszegődni ebbe a közösségbe anynyit jelentett, mint másodsorba helyezni az egyéni tudományos törekvések szolgálatát. Szabó Ervin ideje előtt a könyvtárosság az állam, vagy a főváros ígérvényét jelentette, amelynek birtokosa gondtalan ellátottság ellenében, egy nem nagyigényű hivatali penzum leszolgálása mellett szabadon élhet kutató munkájának. Szabó Ervinnel a könyvtárosság *hivatás, sőt küldetés* lett: a *tanulni akaró ezrek előzékeny szolgálása és nevelése*. Nem volt esetlegesség, hogy az egyéni tudományos ambícióknak a köz szolgálata alá rendelését Szabó Ervin munkatársai közül azok helyeselték, akik a társadalmi haladással rokonszenveztek. A georgeista Braun Róbert, aki saját szemével győződhetett meg Amerikában arról, mit jelentenek ott a közművelődés számára a public libraryk, nem érezte munkakörét áldozatnak, bár annak érezhette volna, hiszen tervekkel fűtötten jött fel a nagyobb kutatási lehetőségek városába. Ami ígézet volt a Szabó Ervin álmában: *megalkotni az első igazi városi nyilvános könyvtárat, amely mindenkié*, mágneses terét az iskolán kívüli kultúrmunkának s ezzel a példával hatni az országban, hogy utánozzák, — mert a példa vonzóerejét ellenállhatatlan erejűnek képzelte el —, azt Braun Róbert átvette és nem sajnálta érte kutatásra szánt szabad idejének tetemes részét. „Egy gondtalan ország gondjai”, — kicsinyelhetné valaki — a század első másfél évtizedének Magyarországa volt ez. Ám ez úri Magyarország s úri fővárosa hivatalaiban — bárha a teremtő polgármester, *Bárczy István* szeme függött is rajta — senki sem követte meg ilyen áldozatot, ilyen úttörő példaadást, amilyent Szabó Ervin diktált nekünk s hozott meg ő is, mint Braun Róbert is . . .

Amit Braun Róbert a Városi Nyilvános Könyvtár *reference-szolgálatában* végzett, az úgy, ahogyan ő végezte, ahogyan azonosította magát a kutató gondjaival, példa nélkül volt addigi közművelődési szolgáltatásainkban s felejthetetlen marad azok számára, akik élvezői lehettek.

A magyar jövővel való számadása végül is nem vágott. Ez a jövő nem mutatkozott megbízható partnernek. Braun Róbert elől a forradalmak után elzárták reference-könyvtárosi asztalát. Elkövetkezett életében a névtelen munkák, — a lexikográfusi, bibliográfusi, lektori munkák — majdnem azt mondtuk, a néger-munka időszaka; a kis családnak kenyér kellett. A *Közgazdasági Lexikon* megtervezése, sok cikkének megírása, a munka javarészenek szerkesztése, bárha más nevek díszlettek a munkán, Braun Róbert tudásának, tudományos világlátottságának, alapos ítéletének volt az eredménye. Dolgozótársa lett az *Encyclopaedia of the Social Sciences*-nak s e tekintélyes munka több nagyobb cikkét (*Successions States* stb.) ő írta meg. Idehaza nem vették tudomásul. Dolgozótársa lett a *Társadalmi Lexikonnak*, a *Világ- és Géniusz-lexikonoknak* s a *Révai Lexikon* terjedelmes pótkötetének. A bibliográfiai munkáknak, amelyeket élete utolsó két évtizedében végzett, se szeri, se száma. A látható, hozzáférhető magyar könyvtermelés válogatott műveinek katalógusát, amelyet *Pikler Blankával* szerkesztett, angol címszavakkal ellátva is elkészítette olyan módon, hogy ez az angol kutató megbízható magyar kalauzának mondható (*A List of all Hungarian Books in trade. Arr. by Miss Blanche Pikler and Robert Braun, Lantos, 1925*). Itthon erről sem vettek tudomást. Elkészítette az angol bibliográfiák előkelő külső és belső köntösében az *Athenaeum* jubileumi katalógusát és az ő szerkesztői ötletességét dicsérte egy szintén névtelen munka, a Könyvkereskedők Egyesületének *Karácsonyi Könyve* is. (1934.)

Braun Róbert mindig tudta, hogy mit kell tennie, még pontosabban, hogy hol volna rá itthon szükség. Sohasem várt hívó szóra — egy Amerikából hozott szavában, amelyet egy életre megjegyeztem, benne tükröződött egész lénye: „Aki sokat kérdez, annak sokat parancsolnak.” Nem szerette, ha neki parancsolnak; bárcsak ne derülne ki, milyen kára lett az országnak, hogy az akkori két évtizedben nem akadt senki, aki *azt a munkát* várta volna Braun Róberttől, amit ő külső parancs nélkül, mindenki-nél pontosabban teljesíthetett volna.

(1937.)

KÓHALMI BÉLA

BRAUN RÓBERT,
A MAGYAR SZOCIOGRÁFIA ÚTTÖRŐJE

Braun Róbert egész életműve elválaszthatatlan kapcsolatban van a magyar Társadalomtudományi Társasággal és annak folyóiratával, a Huszadik Századdal.

Tanárnak készült, s egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Azonban már másodéves egyetemi hallgató kora óta nem szaktárgya, a filológia érdekelte, hanem a közgazdaságtan s abból is főleg *Henry George* különös elmélete, az akkori polgári értelmiségi körökben újnak és radikálisnak tűnt utópia a „single tax”.¹ Mint H. George polgári közgazdasági elméletének magyarországi népszerűsítőjét, az amerikai georgisták meghívták egyévi tanulmányútra az Egyesült Államokba. Ez az utazás aztán maradandó élményekkel gazdagítja. Azok a közgazdasági és etnográfiai tapaszt-

¹ *Henry George* (1839—1897) amerikai közgazdász. A földnek a burzsoá társadalmon belül való államosítását hirdette. — Szerinte a földet olyan magas földadóval kell megterhelni, ami az egész földjáradéknak az állam javára való elvételét fogja eredményezni. — Marx 1881-ben *Sorge*hoz intézett levelében azt írta, hogy: „az egész georgizmus egy szociálistára festett kísérlet, amely arra szolgál, hogy a kapitalista uralmat megmentsé, sőt a mainál szélesebb alapokra fektesse.” — „Single tax” — egyetlen földadó.

talatok, amiket ott szerzett, igen nagy hasznára váltak későbbi, különösen a nemzetiségi kérdés tanulmányozásával összefüggő tudományos munkásságának.

Tanári működését az Arad melletti Lippán kezdte (1902—1907). Egy onnan tett itáliai utazásának észleletei alapján írta „Lippa és Sansepolcro” című, páratlanul érdekes szociográfiai tanulmányát (Huszedik Század. Budapest, 1908. 4—6. szám), amelyben a két ország sok szempontból hasonló két *kisvárosának* szociális életét veti össze, állítja párhuzamba. Úttörő munka ez a tanulmány nemcsak a magyar, hanem általában az egész szociológiai irodalomban. Egészen újszerű Braun Róbert kutatási módszere, adatgyűjtési módja, a feldolgozás rendszeressége, az objektív társadalmi igazság megállapítására való törekvése. A tíz fejezetből álló tanulmány a két város életének összes vonatkozásai, „magaslatai és mélységei” átfogására törekszik. A gazdasági, társadalmi, népesedési, agrár-ipari és kereskedelmi viszonyokat éppen úgy elemzi, mint a mindennapi életnek kulturális, politikai, igazságszolgáltatási és más vonatkozásait. Nemcsak alapos közgazdasági, etnográfiai, jogi, statisztikai, történeti ismeretekre, hanem művészi megjelenítő képességre, képzeletre is szüksége van az ilyenfajta munka szerzőjének, hogy néhány oldalon olyan képet vázoljon fel a két város életéről, amilyenhez hasonlót mások vas-kos kötetekben egybegyűjtött statisztikai adatok tömegének felsorolásával sem képesek nyújtani. Az ilyen sűrítés, amilyen a „Lippa és Sansepolcro” — nemcsak *tudományos* munka, hanem *művészi* teljesítmény is.

Braun Róbert sohasem szerette a magasröptű elméleteket, mindenkor az empirikus gyakorlat embere volt.

Steinmetz s utána Tönnies csak hosszú évekkel Braun Róbert első tanulmányainak megjelenése után foglalják rendszerbe a szociográfiai kutatás módszerét. Braun a szociográfia terén saját útját járja, mely ha elvileg vitatható is, kétségtelen, hogy tartalmaz olyan pozitív tapasztalatokat, melyeknek kritikai átvételével gazdagíthatnánk a társadalmi valóság tudományos megismerésére irányuló kutatásaink módszerét. Az empirikus kutatási módszert nem teóriák alapján, hanem azért alkalmazta, mert ő maga győződött meg arról, hogy eredményes szociográfiai munkát csak személyesen szerzett megfigyelés és tapasztalat alapján lehet végezni.

Marosvásárhelyre, a „székely főváros”-ba a nagyvonalú Bernády György polgármestersége idején (1907) kerül, amikor nagy lendülettel indult meg a város korszerűsítése.

Ezekben az években jelentősen megnövekedik Marosvásárhelyen az ipari munkások száma. Élénk munkásmozgalmi és kulturális élet fejlődött ki. A munkás-ság szakszervezeti mozgalmait néhány bérmunkásból lett önálló kisiparos irányította, mint például Bálint János, Lazsáti Zsigmond, Haner Ferenc, Hajdu Gyula, — a kulturális színvonal emelésében néhány értelmiségi (Antalffy Endre, Halász József, Büchler Pál, Aschenbrenner József, Szigyártó Gábor) vett részt.

Braun Róbert — sem abban az időben, sem később — nem volt tagja a szociáldemokrata pártnak, s a vásárhelyi munkásság kulturális életébe értelmiségi kollégái és barátjai útján kapcsolódik be. Tanár létére jelentős szerepet vállal a munkásoktatásban s a Munkás Otthon ügyeinek intézésében. Kovács József nyomdász a maga kis kézi nyomdáján állította elő a „Munkás Otthon Értesítője” című hetilapot. Ennek a szer-

kesztését 1910. szeptember 10-től 1911. június 1-ig Braun Róbert vállalta.

A vásárhelyi munkásság életviszonyait 1908 tavaszán kezdte tanulmányozni. Majdnem egy évig (1908 áprilistól 1909 februárig) tartó alapos kutatás eredménye az a tanulmány, mely „Adatok a vidéki munkásság életéhez” címmel a „Huszedik Század” 1909 júniusi számában jelent meg. Ez idő alatt 260 szervezett munkás családját kereste fel személyesen alapos, minden részletre kiterjedő kérdőíveivel s nemcsak a hatóságok, hanem a munkások egy részének is állandó gyanakvásától kísérve folytatta az adatgyűjtést tanulmányához, az első magyar szociográfiához, amely az ipari munkásságról megjelent.

Braun Róbert nagyon rövidre fogta adatgyűjtése eredményeinek összefoglalását. Amint maga írja, csak a legtanulságosabbak közlésére szorítkozott. Értekezése azonban még ebben a kivonatos formában is, nagy jelentőségű, értékes munka. Újszerű adatokat közöl a paraszti rétegek városba özönlésének körülményeiről, — az ipari munkások életszínvonaláról, régi és új szokásairól, például, hogy mit tartanak meg abból, amit faluról magukkal hoztak, s milyen új szokásokhoz hogyan alkalmazkodnak. Munkásmozgalmi szempontból legjelentősebb a lakásviszonyokra vonatkozó közlése, amelyben kimutatja, hogy az akkori lakásínség következtében a lakásuzsora az ipari munkásságot sújtja a legjobban. Viszonylag ők fizetik a legmagasabb házbért, vagyis fizetésük legnagyobb százalékát adják azokért az odúkért, amelyek a legelemibb egészségügyi követelményeknek sem felelnek meg.

1910-ben a Szabó Ervin vezette Budapesti Fővárosi Könyvtár a megüresedett aligazgatói állást kínálja fel Braun Róbertnek.

Szabó Ervin halála után a Fővárosi Könyvtár igazgatója lett. Ezt a feladatkört azonban csak rövid ideig láthatta el, mert az 1919-es magyar proletár-diktatúra megdöntése után, a fehérterror idején őt is, feleségét is megfosztják a könyvtárban betöltött állásuktól. Ettől kezdve több mint másfél évtizeden át — néha súlyos anyagi gondok közepette — különböző kiadóvállalatoknál dolgozott, többnyire nem éppen képességeinek és ízlésének megfelelő munkakörben.

1925-ben indult meg Budapesten a „Századunk” című társadalomtudományi szemle (a más elnevezés alatt új életre támadt Huszadik Század), amelynek egyik állandó munkatársa Braun Róbert. A harmincas évek elejétől kezdve a Népszavának is rendes munkatársa. A hangyaszorgalmú társadalomtudós itt új kvalitásait csillogtatja. Kitűnő publicisztának bizonyul, aki bátorsággal és éles tollal tud küzdeni a reakció, a maradiság ellen. S emellett közírói működésében is a szociográfus alaposágával dolgozik. Ennek bizonyítására álljon itt egy példa Braun Róbertnek e sorok írójához intézett levelei alapján. 1932 őszén jelentek meg egy vaskos kötetben Bethlen István gróf összegyűjtött beszédei és írásai. Ebből az alkalomból Braun Róbert 1932. november 2-án kelt levelében megírja, hogy a Népszava hasábjain hosszasan akar foglalkozni Bethlen István egykori erdélyi közeleti szereplésével s a kérdőpontok egész sorának megválaszolására szólította fel. Az is érdekelte, hogy Bethlen annak idején, mint mezősámsoni nagybirtokos, milyen egyéni gazdasági tevékenységet fejtett ki, hogyan, kikkel és milyen célból spekulált s ilyenfajta működése alkalmával miként nyilvánult meg „nemzetmentő és területvédő” elvi felfogása? Mindezekre vonatkozóan *helyszínről*, a gróf egykori birtokairól beszerzett informá-

ciókat kért: „Megkérdezheted a szabédiaktól — írja levelében — hogy mi a véleményük a grófokról általában és Bethlen Istvánról különösen? Érdeklődhetnél aziránt is, hogy nem kívánják-e vissza Bethlent, mint földesurat valahol? Mert mi itt Magyarországon esetleg hajlandók vagyunk lemondani róla.”

Braun Róbert legnagyobb jelentőségű, joggal úttörőnek nevezhető tudományos tevékenységet végzett a szociográfia terén. A Huszadik Században megjelent, itt már említett két alapvető tanulmányán kívül, ugyanott 1913-ban hosszabb cikkben ismerteti G. I. Thomas amerikai szociográfus kutatási módszerét s az általa szerkesztett kérdőpontokat. Braun Róbert Thomasnak a paraszti életforma kutatására vonatkozó kérdőívét a magyar viszonyok figyelembevételével átdolgozta, s azokat egy Arad megyei román községben (Maroscsicséren) végzett felvételeinél a gyakorlatban is alkalmazta. Erről szól „A falu lélektana” című tanulmánya (Huszadik Század, 1913 május—júniusi szám). Ezt a munkáját ő maga sem tartotta befejezett szociográfiának s tudományos lelkiismeretességét, alaposágát mi sem jellemzi jobban, mint az a tény, hogy 22 év múlva ismét előveszi és folytatja ezt a munkát. Ismét ellátogat Maroscsicsér községbe, számbaveszi a két évtized alatt bekövetkezett változásokat s újabb tanulmánya „Maros-Csicsér 1935-ben” címen a budapesti Századunk 1936 május—júniusi számában jelenik meg.

Azóta újabb 22 év telt el. Ez alatt Csicsér, a Marosmenti község, az egész országgal együtt történelmi fordulatot élt át, ma egy szocialista fejlődés útján járó ország alakuló, változó szerves része. A társadalmi valóság kutatója számára csábító feladat, izgalmas kérdés: milyen volt Maros-Csicsér élete újabb 22 év múltán,

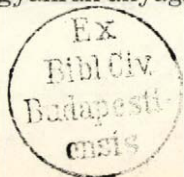
1957-ben. Induló marxista—leninista megalapozási szociográfiai törekvéseink képviselőire az a megtisztelő feladat vár, hogy Braun Róbert 1913-as és 1935-ös munkáját 1957-ben újabb adatgyűjtéssel folytassák Maros-Csicsérben.

Braun Róbert nemcsak jeles művelője, de lelkes propagandistája is volt a szociográfiai kutatásnak. Úttörője a magyar szociográfiának.

Tudományos működésének hatása alatt alakul meg a Társadalomtudományi Társaság szociográfiai szakosztálya. És az is az ő érdeme, hogy a Galilei Kör megalakulása első évétől kezdve állandóan foglalkozik a városi és falusi dolgozók életkörülményeinek tanulmányozásával és tudományos feldolgozásával.

Amikor 1909-ben a galileista diákok egy csoportja tervbevette a budapesti főiskolai hallgatók társadalmi helyzetének szociográfiai feldolgozását, a diákság életviszonyainak minden részletére kiterjedő kérdőpontokat Braun Róbert segítségével állították össze, aki a beérkezett 850 válasz feldolgozásában jelentős segítséget nyújtott nekik.

1919 augusztusában az ellenforradalom első intézkedései közé tartozott a Huszadik Század betiltása. Hosszú éveken át szó sem lehetett Magyarországon a társadalmi valóság megismerésére irányuló kutatómunkáról. Braun Róbert is a körülmények kényszerítő hatása alatt le kellett mondjon a szociográfiai tevékenységéről. De a társadalomkutatás irodalmát továbbra is figyelemmel kísérte. Behatóan érdeklődött például D. *Gusti* professzor romániai tudományos működése iránt, egyidőben levelezett is vele. Nem értett egyet minden tekintetben *Gustival*, kifogásolta, hogy teljességre törekvő módszere a helyes következtetések megállapítása helyett gyakran anyaghalmozásban vész

el, de mindenkor elismerőleg nyilatkozott a romániai szociográfusok működéséről s a Gusti szerkesztésében megjelent monográfiákról.

Gaál Gábor „A mai magyar szociográfia és az irodalom” című cikkében (Korunk, 1937. évf. 408. p.) megállapítja, hogy „Braun Róbert kezdeményezése nem maradt elszigetelt. Különböző szakaszokon túl ezt a törekvést folytatta a Korunk s ezekhez a szálakhoz kapcsolódott a csehszlovákiai Sarló-mozgalom szociográfiai érdeklődése”. Gaál Gábor itt arra utal, hogy a Korunk 1929-es évfolyamában „Adatok a vidéki munkásság életéhez” címmel megjelent egy összehasonlító szociográfiai tanulmány, amely Braun Róbertnek a marosvásárhelyi ipari munkásság 1908-beli állapotára vonatkozó adatgyűjtését egybeveti a húsz évvel azutáni helyzettel. 1930. július 13-án Nagyidai Ernő, a pozsonyi Sarló titkára közli a Korunk szerkesztőségével, hogy elhatározták „szociográfiai vándorlások” rendezését s minthogy a kérdőívek összeállításánál segítségre van szükségük, kéri a Korunk 1929-es évfolyamában megjelent szociográfiai tanulmányhoz alapul vett kérdőív megküldését, mert azt minta gyanánt akarják felhasználni. Nos, így fonódnak egymásba a szellemi élet láncszemei: Braun Róbert 1908. évi kutató munkája alkalmat ad egy erdélyi szociológusnak összehasonlító tanulmány megírására, az pedig a pozsonyi Sarló-mozgalom társaságát indítja szociográfiai vándorlásra.

Braun Róbert szociográfiai működése mindenkor osztatlan elismerésben részesült. Még az olyan haladószelleműnek egyáltalán nem nevezhető folyóirat is, mint a Hitel elismeri, hogy alapos tudományos munkát végzett, amikor gondos adatgyűjtés alapján hű

képet rajzolt az ipari munkásság helyzetéről. (Hitel. Kolozsvár, 1938-as évfolyam 1. szám.)

Találón állapítja meg a Századunk cikkírója, hogy „Braun Róbert szociográfiai kutatómódja tulajdonképpen alkalmazott lélektan és emberkeresés volt. Egyszerű emberek életét s lelkivilágát megérteni: ez volt tanulmányainak fő irányvonala.” És ha a mai szociográfusok az övénél talán fejlettebb, tökéletesebb módszerekkel is dolgoznak, Braun Róbert pontossága, lelkiismeretessége, mély rokonszenve a szenvedő és elnyomott dolgozók iránt, ma is például szolgálhat minden társadalomkutató számára.

(1957.)

TURNOWSZKY SÁNDOR

BIBLIOGRÁFIA

RÖVIDÍTÉSEK

Bev. ell. = Bevezetéssel ellátta
= (egyenlőség jel) = azt jelenti, hogy a cikk hol található

évf. = évfolyam

Husz. Száz. = Huszadik Század

Impr. = nyomta

Kiad. = Kiadás

Kk. = Könyvkiadó

köt. = kötet

kvt. kvtára = könyvtára

Magy. Hírl. = Magyar Hírlap

ny. = nyomda

p. = pagina (oldal)

Print. = nyomta

Szerző = szerző kiadása

Szle. = Szemle

Társad. Múz. = Társadalmi Múzeum

I.

ÖNÁLLÓ MŰVEK

- II. [Második] József közgazdasági reformeszméi. Arad. 1900. Muskát ny. 37 p.
- A kereskedelmi oktatás Olaszországban. Lippa. 1904. Zeitler ny. 18 p.
- Henry George és a földjáraadékadó. Bp. 1907. Deutsch ny. 18, [2] p. (Huszadik Század Kvtára, 28.)
- Lippa és Sansepolcro. Bp. 1908. Deutsch ny. 46, [2] p. (Huszadik Század Kvtára, 33.)
Ismertetés: Turnowszky Sándor: Adatok a vidéki munkásság életéhez. = Korunk, 1929. 4. évf. p. 81—89, 165—170, 265—270.
- A falu lélektana. Bp. 1913. Politzer. 50, [2] p. (Huszadik Század Kvtára, 47.)
Ismertetés: Madarassy László: A falu lélektana = Ethnographia, 1914. 25. évf. p. 50—51.
- Magyarország feldarabolása és a nemzetiségi kérdés. Bp. 1919. Táltos kiad. Korvin ny. 77, [3] p. (Táltos Kvtár. Időszerű kérdések, 3—4.)
- The dismemberment of Hungary and the nationalities. [Magyarország feldarabolása és a nemzetiségi kérdés.] Bp. [1919.] Print. Hornyánszky 87 p.
- Le démembrement de la Hongrie et la question des na-

- tionalitás.* [Magyarország feldarabolása és a nemzetiségi kérdés.] Bp. [1919.] Impr. Hornyánszky. 87 p.
- Régi és új milliomosok Amerikában.* Bp. [1920.] Révai Kk. Heller ny. 26. p. (Politika és Társadalom, 2.)
Ismertetés: Zsadányi Henrik: Régi és új milliomosok. = Nyugat, 1929. 13. évf. 2. köt. p. 1005—1007.
- U. S. A. Az Északamerikai Egyesült Államok.* (Útikalauz és ismertetés.) Táblázatokkal, térképekkel és tervrajzokkal. Bp. [1921.] Világirodalom. 316 p. (Név jelzése nélkül.)
- Utódállamok.* Bp. 1932. Századunk. 16 p. (Századunk Kvtára, 11.)
- A százötven év előtti Óra-világ.* [Bp. 1935.] Szerző. 20 p.

II.

FOLYÓIRATOKBAN, NAPILAPOKBAN MEGJELENT TANULMÁNYOK ÉS JEGYZETEK

1907.

- Henry George és a földjáraadékadó.* = Husz. Száz. 1907. 8. évf. 16. köt. p. 594—609.
- Szemelvények Alexander Peatie fogalmazási füzetéből.* (B. jellel.) = Husz. Száz. 1907. 8. évf. 16. köt. p. 1058—1061.

1908.

- Lippa és Sansepolcro.* = Husz. Száz. 1908. 9. évf. 17. köt. p. 321—336, 467—482, 565—577.

1909.

Adatok a vidéki munkásság életéhez. Marosvásárhely szervezett munkássága. = Husz. Száz. 1909. évf. 19. köt. p. 513—527.

Ismertetés: Turnowszky Sándor: Adatok a vidéki munkásság életéhez. = Korunk, 1929. 4. évf. p. 81—89, 165—170, 265—270.

A magán földtulajdon veszedelme Angliában. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1909. 10. évf. 20. köt. p. 315—317.

Négerek Amerikában. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1909. 10. évf. 20. köt. p. 431—433.

1910.

A mezőgazdaság új kora [az Egyesült Államokban.] = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 21. köt. p. 32—45.

Amerikai problémák. = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 21. köt. p. 144—146.

A külföld felvilágosítása. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 22. köt. p. 214—215.

Kivándorlás. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 22. köt. p. 306—308.

Settlement-i élet. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 22. köt. p. 401—406.

Székelyföldi közigazgatás. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 22. köt. p. 526—527.

1911.

A tanult és tanulatlan munka. Felolvasás a T. T. 1910. dec. 22-i ülésén. = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 42—47.

- A kivándorlás a kivándorlók és az amerikaiak szempontjából.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 89—91.
- Csak tessék szigorúan bánni a fiúval.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 92—93.
- A Romanul és a nacionalizmus átka.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 236—238.
- A faji kérdés Amerikában.* = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 401—421, 555—575.
- Pásztor Árpád Tolsztojról.* [Tolsztoj és a földkérdés.] (Kortörténeti jegyzet.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 735—736.
- „Kormányzóságom történeté”-nek védelme.* = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 24. köt. p. 451—458.
(Lásd még: Fordítói tevékenysége alatt.)
- Gróf Majláth József taksásai.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel a Tartalomjegyzékben; B. B. jellel a cikk alatt.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 24. köt. p. 485—487.
- Nagy Emil és a közigazgatás államosítása.* Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 24. köt. p. 600—602.
- A gróf Károlyi-féle telek kérdése.* (Kortörténeti jegyzet.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 24. köt. p. 606—607.
- Jelentés az amerikai tanulmányútról.* = Marosvásárhelyi női felső ker. isk. értesítője, 1911.
- A család és a gyermek Amerikában.* = Népművelés, 1911. 6. évf. 14. köt. p. 519—532.
- Faji előítéletek.* = Szabadgondolat, 1911. 1. évf. 5. sz. p. 171—172.
- Az amerikai városi korrupció.* = Városi Szle, 1911. 4. évf. p. 493—513. Különlenyomatban is megjelent: Szföv. Háziny. 1911.

Prostitúció Chicagóban. = Városi Szle, 1911. 4 évf. p. 838—842.

1912.

A régi Kína és a forradalom. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1912. 13. évf. 25. köt. p. 388—391.

Amerikai jegyzetek. (Kortörténeti jegyzet.) (B. jellel.) = Husz. Száz. 1912. 13. évf. 25. köt. p. 395—396.

A nagy sztrájk Angliában. (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1912. 13. évf. 25. köt. p. 522—524.

Vidéki élet ázsiai Törökországban. (Kortörténet jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1912. 13. évf. 26. köt. p. 753—760.

1913.

Goga Oktavián a magyar kultúráról. = Husz. Száz. 1913. 14. évf. 27. köt. p. 199—212.

Nyilatkozat. (Észrevétel Burian Károly bírálatára Goga Oktaviának a Romanul jan. 7.-i számában megjelent cikkéről.) = Husz. Száz. 1913. 14. évf. 27. köt. p. 408.

A falu lélektana. Kérdőív és mintaválasz egy tervezett szociográfiai fölvételhez. = Husz. Száz. 1913. 14. évf. 27. köt. p. 545—571, 690—713.

Lásd még: Maros-csicsér [Cicir] 1935-ben. = Századunk, 1936. 11. évf. p. 168—180.

Szerkesztőségi könyvtárak Amerikában. = Könyvt. Szle, 1913. 1. évf. 2—3. sz.

A gazdaságosság elve a könyvtárban. = Könyvt. Szle, 1913. 1. évf. 10. sz.

Községi üzemek. = Nyugat, 1913. 6. évf. 1. köt. p. 210—212.

- Az idegenek és az amerikai iskola.* = Társad. Múz. Értesítője, 1913. 3. évf. p. 92—96.
- Amerikai impressziók.* = Társad. Múz. Értesítője, 1913. 3. évf. p. 349—353.
- Mezőgazdasági kivándorlás és az amerikai vasútpolitika.* = Társad. Múz. Értesítője, 1913. 3. évf. p. 496—498.
- II. [Második] József. = Új Korszak, 1913. 6. évf. 11. sz.
- A telekérték becslésének Somers-féle rendszere.* (B. R. jellel.) = Városi Szle, 1913. 6. évf. p. 589—595.
- Henry George.* = Világ, 1913. 304. sz.

1914.

- A betterment apja.* (Henry George.) = Arad és Vidéke, 1914. 34. évf. 6. sz.
- Információk.* Bevezető állandó rovatunkba. = Könyvt. Szle, 1914. 2. évf. p. 26—30.
- Magyar szerkesztőségi könyvtárak.* = Könyvt. Szle, 1914. 2. évf. p. 93—97.
- Heverő föld heverő embert jelent.* = Világ, 1914. 88. sz.

1915.

- Miért nem mondhatnak le a szerbek Macedóniáról?** = Világ, 1915. 6. évf. 212. sz.
- Németek a Balkánon.* = Világ, 1915. 6. évf. 240. sz.

1917.

- Rákosi Jenő már megint védi az irodalmat.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz, 1917. 18. évf. 35. köt. p. 152—153.

* Ebből a cikkből a cenzúra 38 sort törölt.

- Arany János és a háború.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 35. köt. p. 153.
- A délszlávok és a szlovén kérdés kezdetei.* = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 35. köt. p. 193—215.
- A szlovén nemzeti eszme fejlődése 1848-tól Bleiweis haláláig.* = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 35. köt. p. 289—316.
- Adalékok az ortodox szocialista lélektanához.* [Vita Varga Jenővel Sombart könyvének ismertetése kapcsán.] = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 35. köt. p. 576.
- A zsidókérdés Magyarországon.* (Válasz a Huszadik Század körkérdésére.) = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 36. köt. p. 62—63.
- Párhuzam az osztrák és magyar belpolitika közt, különös tekintettel a nemzetiségi kérdésére.* = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 36. köt. p. 177—187.
- Döntés a háborúban.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 36. köt. p. 218—219.
- Ortodox szocializmus.* (Válasz Varga Jenő észrevételére.) = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 36. köt. p. 354—355.
- Szász Ödön.* = Nyugat, 1917. 10. évf. 1. köt. p. 1123—1124.
- A Monroe-elv.* = Világ, 1917. 8. évf. 24. sz.
- Németek és szlávok.* = Világ, 1917. 8. évf. 83. sz.
- A horvát vármegye.* = Világ, 1917. 8. évf. 94. sz.
- Paraguay hatéves háborúja.* = Világ, 1917. 8. évf. 164. sz.

1918.

- Egy cseh lap a Huszadik Század-ról.* = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 94—97.
- Wilson békejavaslata.* (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 104—106.

- A szlovén nemzeti eszme napjainkban.* = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 129—145.
- Egy erdélyi mágnás az általános választójogról 46 év előtt.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 241—242.
- Politikai prognózis a magyar hírlapok elterjedtsége alapján.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 244.
- A nemzetek önrendelkezési joga és a magyarok.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 293—295.
- Telekértékadó Aradon.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 364—365.
- Ibsen és a háború.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 68—69.
- A „művelt franciák”.* (Észrevételek Huszár Vilmos: Ha a bálványok rombadőlnek c. röpiratához.) (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 69—70.
- Móricz Zsigmond megleckéztetése.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 70.
- Ausztriához nincs semmi közünk.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 138.
- A katolikus sajtómozgalom.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 209.
- A Budapesti Hírlap Tisza Istvánról.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 266—267.
- A Neue Zeit és a népek önrendelkezési joga.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 267.

A magyar dzsentrí bukása. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 332—333.

A magyar nemzetiségi statisztika megbízhatósága. (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 333.

A földkérdés. = Néptanítók Lapja, 1918. 51. évf. 47. sz. 6—7. p., 49. sz. p. 2—3., 50/51. sz. p. 3—5., 52. sz. p. 3—5.

Magyarország területi egysége és a nemzetiségek. = Nyugat, 1918. 11. évf. 2. köt. p. 662—667.

A horvát politikai pártok Khuen előtt. = Világ, 1918. 9. évf. 55. sz.

Khuen és a horvát pártok. = Világ, 1918. 9. évf. 62. sz.

Magyarország földarabolása. = Világ, 1918. 9. évf. 293. sz.

Nemzetiségi statisztikánk hitelessége. = Világ, 1918. 9. évf. 294. sz.

Békét akarunk a tótokkal! = Világ, 1918. 9. évf. 283. sz.

A szocialista földprogramm. = Világ, 1918. 9. évf. 301. sz.

Lásd még: „A földprogramm körül” c. cikket. = Világ, 1919.

1919.

Riedl Frigyes a nemzetiségi kérdéstről és a demokráciáról. (Észrevétel Riedl: Arany János c. könyvének két idézetével kapcsolatban. (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 83—84.

Válasz Riedl Frigyes helyreigazítására. = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 184.

A háború legnagyobb hősei. [A nazarénusokról.] (B-n jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 163—164.

- Miért nem fejtett ki a polgárság ellenállást március 21.-én.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 231—232.
- Eötvös a kommunizmusról.* [A 19. század uralkodó eszméi c. művében.] (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 86—87.
- A magyar kultúra, mint bazilika.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 163—164.
- Csak aki legalább egy év óta szervezett munkás...* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 236—237.
- Ellenforradalom.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 290.
- Magyar politika.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 290.
- Sürgős szükség van konzervatív pártalakulásra.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 41. köt. p. 79—81.
- A földprogram körül.* (Észrevételek Dániel Arnoldnak a Világ 1919. 2. számában megjelent cikkéhez.) = Világ, 1919. 10. évf. 3. sz.

1921.

- A liberalizmus bukása.* (Észrevételek Szekfű Gyula: Három nemzedék c. könyvéhez.) = Auróra, 1921. 2. évf. p. 5—12.
(Lásd még az „Új előszó...” c. cikket, Szocializmus, 1922.)

1922.

- Az 1920—22 évek antiszemita irodalma.* (Barna István álneven.) = Független Szle, 1922. 2. évf., karácsonyi rendkív. sz. p. 22—29.

- Az elcsapottak a destrukció szolgálatában.* [Király Györgyről.] = Nyugat, 1922. 15. évf. p. 645—647.
- Az abszolutizmus hetven évvel ezelőtt.* (Berzeviczy Albert: Az abszolutizmus kora Magyarországon. 1849—1865.) 1. köt. Bp. 1922. = Szocializmus, 1922. 12. évf. p. 165—173.
- A helyi önkormányzat.* = Szocializmus, 1922. 12. évf. p. 202—208.
- Gróf Apponyi emlékiratai.* (Emlékirataim, 1. k. Ötven év. Ifjúkorom. Huszonöt év az ellenzéken. Bp. 1922. (B. R. jellel.) = Szocializmus, 1922. 12. évf. p. 234—240.
- Petőfi.* = Szocializmus, 1922. 12. évf. p. 260—264.
- A lajstromos szavazás és a legutóbbi választások.* (B. R. jellel.) = Szocializmus, 1922. 12. évf. p. 325—327.
- Andrássy Gyula gróf jóslata Magyarország földarabolásáról.* (B. R. jellel.) = Szocializmus, 1922. 12. évf. p. 373—375.
- Új előszó egy régi könyvhez.* (Szekfü Gyula: három nemzedék.) (B. R. jellel.) = Szocializmus, 1922. 12. évf. p. 428—430.
- Lásd még „A liberalizmus bukása” c. cikket, Auróra, 1921.

1923.

- A detroiti Kossuth Lajos-egylet húszéves jubileuma.* = Nyugat, 1923. 16. évf. 1. köt. 98—101.
- Budapest egyesítésének ötvenedik évfordulója.* (B. R. jellel.) = Szocializmus, 1923. 13. évf. p. 516—519.

1924.

- Hozzászólás a községi programtervezethez.* (B. R. jellel.) = Szocializmus, 1924. 14. évf. p. 17—19.

1925.

Az amerikai helyi kormányzat. (Local government.) A helyi kormányzat története, különös tekintettel a városra. = Szocializmus, 1925. 15. évf. p. 222—229.

1926.

Két cikk a modern magyar irodalomról egy tót folyóiratban. (Kázmér Ernő cikkei.) = Nyugat, 1926. 19. 1. köt. p. 1105—1106.

Több könyvet Bostonnak. (A Boston Public Library-ről.) = Nyugat, 1926. 19. évf. 2. köt. p. 157—158.

Oligarchia a demokráciában. = Nyugat, 1926. 19. évf. 2. köt. p. 322—3234.

Parlament nélküli törvényhozás. (Disputa.) = Nyugat, 1926. 19. évf. 2. köt. p. 794.

1927.

Demokrácia és bürokrácia. = Századunk, 1927. 2. évf. p. 437—442.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a „Néptanítók Lapja” tükrében. (B. R. jellel.) = Századunk, 1927. 2. évf. p. 599—601.

1928.

A régi magyar és román könyvtermelés számokban. = Könyvbarátok Lapja, 1928. 1. évf. p. 255—258.

A dédelgetett csehek. (B. R. jellel.) = Századunk, 1928. 3. évf. p. 562.

A nagy fal. (Ady—Hatvany—Milotay.) Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1928. 3. évf. p. 115—116.

Szakértők a kormányzásban. (Válasz: Berger Géza:
= Technikai haladás és kulturális fejlődés c. cikkére.)
= Századunk, 1928. 3. évf. 3. köt. p. 360—362.

1929.

Boston és Upton Sinclair. = Nyugat, 1929. 22. évf. 1. k. p.
= 276—280.

Letopis. (Észrevétel Fedor Nikic: Sajtónk a Vajdaságban c. cikkére.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1929. 4. évf. p. 51—52.

„Magyar úr”. (Kortörténeti jegyzet.) B. jellel.) = Századunk, 1929. 4. évf. p. 162—163.

A csonka sajtó és az új államok magyarsága. (B. R. jellel.) = Századunk, 1929. 4. évf. p. 164.

Az amerikai demokrácia magyar kritikája. (Hozzászólás Berend Béla: Sinclair Lewis és „amerikai” regényei c. cikkéhez.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1929. 4. évf. p. 170—171.

Az amerikai sajtó korrupciósága. = Századunk, 1929. 4. évf. p. 398—399.

A magyar könyv válsága. (Hozzászólás a „Magyar könyv válsága” ankéhez.) = Századunk, 1929. 4. évf. p. 399—400.

1930.

Válasz Cserszegi Lajos Sándornak. [Az erdélyi Magyar Párt és a romániai magyarság c. cikkére.] = Századunk, 1930. 5. évf. p. 126—128.

1931.

A romániai agrárkérdés. = Korunk, 1931. 6. évf. p. 787—798.

- Az anyagi természetű dorohoi-i parasztlak.* (Adatok a romániai parasztság lélektanához.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 135—138.
- „Egész munkásságát kerülete érdekeinek szentelte.” (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 379.
- Közérdek? Pártkérdés? Önérdek?* (James Ramsay Macdonaldról.) (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 380.
- Egyszerű trükk.* (Egy belgrádi lap sajtótrükkje.) (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 380.
- Kazinczy.* (Fogságom Naplójáról.) (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 437—439.
- Történelmünk „Három nagy Istvánja”.* (Beregi Béla: Gróf Bethlen István és a magyar közgazdaság c. könyve kapcsán.) (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 439.
- Hivatalos tudományunk és a politikai konjunktúra-kutatás.* (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 441—442.
- 155 [Százötvenöt] éves korszerű idézetek. (Adam Smith: *Wealth of nations* c. művéből). Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 442.

1932.

- Utódállamok.** = Századunk, 1932. 7. évf. p. 1—14.
- Reakciós zászlóbontás Erdélyben.* (Észrevételek Cserszegi Lajos Sándor fenti című cikkére.) = Századunk, 1932. 7. évf. p. 135.

* A szerkesztőség megjegyzése: Ez a tanulmány az amerikai Encyclopaedia of the Social Sciences részére készült, amely azt értesülésünk szerint bizonyos rövidítésekkel legközelebb megjelenő kötetében „Government” c. gyűjtőcikkekben közli

„Ilyen faj...” (A székelységre vonatkozó idézetek egy irredenta színműből.) (Kortörténeti jegyzet.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1932. 7. évf. p. 375—376.

1933.

A mai Amerika. (Disputa.) = Nyugat, 1933. 26. évf. 1. k. p. 261—263.

Szitnyai Zoltán és a gentry. (Disputa.) = Nyugat, 1933. 26. évf. 1. köt. p. 500.

A hivatalos statisztika. („Elfogy a magyarság” — ankét.) = Nyugat, 1933. 26. évf. 2. köt. p. 279—280.

Jugoszláviai úti impressziók. Sumadija és Macedónia. = Századunk, 1933. 8. évf. p. 123—128.

Milotay István és Mocsáry Lajos. (B. R. jellel.) = Századunk, 1933. 8. évf. p. 134—135.

Raffay Sándor a magyar bibliafordításokról. (Raffaynak a Luther c. müncheni evangélikus folyóiratban megjelent cikkének hibás adatairól.) = Századunk, 1933. 8. évf. p. 140—141.

Nemzetiségi statisztika. = Századunk, 1933. 8. évf. p. 187—191.

Pusztul-e a magyarság? (Hozzászólás Illyés Gyulának a Nyugat szept. 1—16. sz.-ban megjelent cikkéhez.) = Századunk, 1933. 8. évf. p. 252—256.

Viszonzás Illyés Gyulának Válaszára. = Századunk, 1934. 9. évf. p. 75—76.

Észrevétel Illyés Gyulának a Szerkesztőséghez írt levelére. = Századunk, 1934. 9. évf. p. 141—143.

Herrenklasse, Vermögen und Beruf in den agrarischen Donauländern. Wien, Federn. 1933. p. 10. (Aus d. Sonderausg. d. Österr. Volkswirt.)

1934.

- A detektívregény.* = Magyar Otthon, 1934. 25. évf. p. 44—45. (B. R. jellel.)
- Az utódállamok politikai pártjai.** = Századunk, 1934. 9. évf. p. 26—28.
- Magyar nemzetiségi statisztika.* (Válasz Kovács Alajosnak, a Magy. Stat. Szemlében megjelent cikkére.) = Századunk, 1934. 9. évf. p. 77—78.
- A hidasi magyarok. Zárószó.* = Századunk, 1934. 9. évf. p. 190—192.

1935.

- A Dózsa-féle parasztlázadás a legújabb magyar történetírás tükrében.* (Kortörténeti jegyzet.) = Századunk, 1935. 10. évf. p. 188—189.
- A százötven év előtti Hóra-világ.* = Századunk, 1935. 10. évf. p. 271—279., 323—331.

1936.

- A paraszt.* = Századunk, 1936. 11. évf. p. 33—37.
- Masaryk arcképéhez.* = Századunk, 1936. 11. évf. p. 89—90.
- Maros—Csicsér (Cicir) 1935-ben.* = Századunk, 1936. 11. évf. p. 168—180. Lásd még: A falu lélektana. Bp. 1923. Politzer, p. 50. (Husz. Száz. Kvtára, 33.)

* Szerkesztőség megjegyzése: Ez a kis tanulmány az amerikai Encyclopaedia of the Social Sciences számára készült.

1937.

- Egy cseh Móricz-fordításhoz.* (Légy jó mindhalálig.) [A magyar-cseh kulturális kapcsolatok jelentőségéről.] (B. R. jellel.)*¹ = Századunk, 1937. 12. évf. p. 96.
Egy jóslat. (B. R. jellel.)*² = Századunk, 1937. 12. évf. p. 259.

III.

KÖNYVISMERTETÉSEK. BÍRÁLATOK

1907.

- A földkérdéshez.* (Adolf Damaschke: Die Bodenreform. 4. Aufl. Berlin-Schöneberg 1907.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1907. 8. évf. 16. köt. p. 1090—1092.
A kiválasztás az emberi társadalomban. Paul Jacoby: Études sur la sélection chez l'homme. 2. éd. Paris, 1905. Alcan. (B. jellel.) = Husz. Száz. 1907. 8. évf. 15. köt. p. 96—97.
Az eladósodott Budapest. Írta P á s z t o r Mihály. (B. jellel.) = Husz. Száz. 1907. 8. évf. 15. köt. p. 274—275.

1909.

- Egy magyar tramp.* Morvay Zoltán: Egy 6000 kilométeres séta története. Marosvásárhely 1909. (B. jellel.) = Husz. Száz. 1909. 10. évf. 20. köt. p. 79—82.

¹ Szerkesztőség 7 soros megjegyzése: Ez a kis jegyzet Braun Róbert utolsó írása. . . .

² Szerkesztőség megjegyzése: Ezt a kis följegyzést B. R. hagyta hátra. Közzétesszük, mint ma is érdekes adalékot a világháború előzményeinek történeti megítéléséhez.

- Orczy* bárónó magyar tárgyú regénye. (B. R. jellel.)
= Husz. Száz. 1909. 10. évf. 20. köt. p. 432—433.
- A *jobbágyság*. (Joan Russu Sirianu: Jobagia. Vol. 1. Pana la finea secolului XV. trad. 1908. (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1909. 10. évf. 19. köt. p. 497—499.

1910.

- Fajok és bevándorlók Amerikában*. (John R. Commons: Races and immigrants in Amerika. New York 1907.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 21. köt. p. 390—395.
- A *lényeges reform: A földbirtok megadóztatása elméletben és gyakorlatban*. (The essential reform: Land values taxation in theory and practice. By C. H. Chomley & R. L. Outhwaite. London 1909.) (B. jellel.) = Husz. Száz. 1910. 11. évf. p. 582—584.
- A *munka szelleme*. (Hutchins Hapgood: The spirit of labor. New York 1907.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 22. köt. p. 322—326.
- Pittsburgi Szemle*. (The Pittsburgh Survey. New York, 1909. 433. p.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1910. 11. évf. 21. köt. p. 472—476.
- W. B. Munro: *Government of European cities*. New York, 1909. (B. R. jellel.) = Városi Szle, 1910. 3. évf. p. 69—71.

1911.

- Az *új jobbágyság*. (Dobrogeanu — Gherea: Neoiobagia. Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare. Bucuresti, 1910. Socec) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 626—633.
- Görög bevándorlás Amerikába*. (Henry Pratt Fairchild: Greek immigration to the United States.

- New Haven, 1911.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 24. köt. p. 243—245.
- Az erdélyi százszok története. (T e u t s c h : Geschichte der Siebenbürger Sachsen, für das sächsische Volk. III. Bd. 1816—1868. Hermannstadt, 1910.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 101—106.
- Két nemzetiségi egyházfő élete. G. D. Teutsch életrajza. (Georg Daniel T e u t s c h : Geschichte seines Lebens. Hermannstadt, 1909.) *Br. Saguna András élete.* (Mitropolitul Andrein baron de Saguna. Nagyszeben, 1909.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 96—101. (B. R. jellel.)
- Georgeizmus és földreform. (Z e r k o v i t z Zsigmond: A föld értékelkedésének megadóztatása. Bp. 1910.) = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 23. köt. p. 96—101.
- Magyar kivándorlás Amerikába. (I. H o f f m a n n Géza: Csonka munkásosztály az amerikai magyarság. Bp. 1911. — 2. N e m é n y i Bertalan: A magyar nép állapota és az amerikai kivándorlás. Bp. 1911. Mod. Kvtár. 85—88. sz.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1912. 13. évf. 25. köt. p. 649—656.
- Szocialista füzet a drágaságról. (V a r g a Jenő: A drágaság. Bp. 1912.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1912. 13. évf. 25. köt. p. 793—795.
- Jászi Oszkár könyve a nemzetiségi kérdéstről. (J á s z i Oszkár: A nemzeti államok kialakulása és a nemzeti-ségi kérdés. Bp. 1912.) = Népszava, 1912. 40. évf. 107. sz.

1913.

- Egy új irodalomtörténet. (P i n t é r Jenő: A magyar irodalom története Bessenyei György felleptétől Kazinczy Ferenc haláláig. 1772—1831. 1—2. k. Bp. 1913.)

- (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1913. 14. évf. 28. köt. p. 131—135.
- Tolnai Világlexikona.* (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1913. 14. évf. 28. köt. p. 310—311.
- Egy amerikai város szabályozási terve és Amerika egyhangúsága.* (John Nolen: Madison, a model city. Boston, Mass. 1911.) (B. R. jellel.) = Társad. Múz. Értesítője, 1913. 3. évf. p. 558—561.
- Kézikönyv a községi kezeléstről vitázók számára.* (Debaters handbook series. Selected articles on municipal ownership. Comp. by Jay F. Morgan & Edna D. Bullock. Minneapolis, 1911.) (B. R. jellel.) = Városi Szle, 1913. 6. évf. p. 190—192.
- Egy megtért amerikai monopolista önéletrajza.* Adatok az amerikai városi korrupcióhoz. (Tom L. Johnson: My story. New York, 1911. (B. R. jellel.) = Városi Szle, 1913, 6. évf. p. 367—372.

1914.

- Kína, Korea és Japán földművelése.* (F. H. King: Farmers of forty centuries or permanent agriculture in China, Korea and Japan. Madison, Wis. 1911.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1914. 15. évf. 29. köt. p. 391—395.

1916.

- Magyar földközösségek.* (Felszeghy Béla: Magyar földközösségek igazgatásának összes módjai. Bp. 1914.) = Husz. Száz. 1916. 17. évf. 34. köt. p. 466—468.

- A zsidókérdés.* (Á goston Péter: A zsidók útja. Nagyvárad, 1917.) = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 35. köt. p. 548—552.
- Hazai szlovén irodalom.* (B onk áló Sándor: A szlávok. Bp. 1915.) = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 35. köt. p. 190—191.
- Ausztria megújódása.* Karl Renner: Österreichs Erneuerung. 1. und. 3. Bd. Wien, 1916.) = Husz. Száz. 1917. 18. évf. 35. köt. p. 176—179.
- Magyar-román viszony.* (1. Dénes István: Román kérdés — magyar politika. Torda, 1918. — 2. M[angra] V[azul]: Magyarok és románok. Nagyszeben, 1918.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 149—150. Denis, Ernest: Les slovaques. 2. éd. Paris, 1917. (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. évf. 37. köt. p. 254.
- Nyelv- és nemzetiségi határok Európában.* (Leon Dominian: The frontiers of language and nationality in Europe. New York, 1917.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 150—151.
- Moldován* Gergely: Saguna András. Bp. 1918. (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 312—313.
- A macedóniai kérdés.* (D. Rizoff: Die Bulgaren in ihren ethnographischen und politischen Grenzen. Atlas mit 40 Handkarten. Berlin, 1917.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 309—310.
- Scotus Viator új művei.* (German, Slav and Magyar. London, 1916. — The Rise of Nationality in the Balkans. London, 1917.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 37. köt. p. 251—252.

A magyar történetírás revíziójához. (Szekfü Gyula: A magyar állam életrajza. Bp. 1918.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 71—74.

Magyarok, szászok és románok. (Teutsch: Die Siebenbürger Sachsen in Vergangenheit und Gegenwart. Lpzg, 1916. — Szigyártó Gábor: Szózat az erdélyrészi magyarok és szászok ügyében. Marosvásárhely, 1917.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 76—81.

(Lásd még: Őszinte hangok Erdélyből.)

Wichtl, Friedrich: Der wahre Anstifter des Weltkriegs. Wien, 1918. (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1918. 19. évf. 38. köt. p. 90—91.

Őszinte hangok Erdélyből. (Szigyártó Gábor: Szózat az erdélyrészi magyarok és szászok ügyében. Marosvásárhely, 1917.) = Világ, 1918. 9. évf. 130. sz.

Magyarok és románok Erdélyben. (A Szigyártóhoz intézett kérdésekről és a kapott válaszról.*) = Világ, 1918. 9. évf. 162. sz.

1919.

Giesswein Sándor: Új idők küszöbén. Bp. 1916. Szt. István Társ. (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 117.

A politikai konjunktúra kis kátéja. (Kalmár Antal. Köztársasági kis káté. Bp. 1919.) (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 389—390.

Radisics Elemér: Reflexiók az októberi forradalomhoz. A középosztály és a zsidóság szerepe. Bp. 1918. (B. R. jellel.) = Husz. Száz. 1919. 20. évf. 40. köt. p. 118.

* A cikkből a cenzúra 12 sort törölt.

1922.

- James Bryce és a demokrácia.* (Modern democracies. Vol. 1—2. London, 1921. Magyarul az Amerikára vonatkozó rész: Az Amerikai Egyesült Államok demokráciája. Ford. Braun Róbert. Bp. Dick.) = Nyugat, 1922. 15. évf. 1. köt. p. 496—498.
- Világtörténelem Napóleon bukásától a világháború végéig.* (Eduard F u e t e r : Weltgeschichte der letzten hundert Jahre. 1815—1920.) Zürich, 1921.) = Nyugat, 1922. 15. évf. 2. köt. p. 1005—1009.
- A liberalizmus jövője.* (L. T. H o b h o u s e : Liberalismus. Bp. 1921.) = Nyugat, 1922. 15. évf. 1. köt. p. 51—54.
- Szabó Ervin könyve a 48/49-es forradalom társadalmi és pártharcairól.* = Nyugat, 1922. 15. évf. 1. köt. p. 349—351.
- A magyar regény története.* (Császár Elemér munkája. Bp. 1922.) = Szocializmus, 1922. 12. évf. p. 93—94.

1923.

- Ballagi Aladár: XII. Károly és a svédek átvonulása Magyarországon 1790—1915.* Bp. 1922. = Nyugat, 1923, 16. évf. 1. köt. p. 427—428.
- A dy Lajos könyve bátyjáról.* (B. R. jellel.) = Szocializmus, 1923. 13. évf. p. 477—480.
- Zsidóstatisztika.* (Észrevételek Kovács Alajos könyvéhez: A zsidók térfoglalása Magyarországon. Bp. 1922. = Szocializmus, 1923. 13. évf. p. 44—45.
- Az egyke, ha katolikus álláspontról nézik.* (Pezen-
hoffer Antal: A demográfiai viszonyok befolyása

a nép szaporodására. Bp. 1922. (B. R. jellel.) = Szocializmus, 1923. 13. évf. p. 142—143.

1925.

Wells világtörténete. (H. G. Wells: A világtörténet alapvonalai. Ford. Kiss Dezső és Lambrecht Kálmán. Bp. 1925.) = Nyugat, 1925. 18. évf. 2. köt. p. 590—593.

1926.

Grey memoárja. (Grey: Twenty-five years. 1892—1916. London, 1925.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1926. 1. évf. p. 312—315.

Szellemi harc a németiség ellen. (Karo, Georg: Der geistige Krieg gegen Deutschland. 2. Aufl. Halle, 1926. (Br. jellel.) = Századunk, 1926. 1. évf. p. 319—320.

Európa csődje. (Helmer Key: European bankruptcy and emigration. London, 1924.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1926. 1. évf. p. 164—165.

Még egy könyv Amerikáról. (Szabó László: Az igazi Amerika. 2. kiad. Bp. [1926.]) (B. R. jellel.) = Századunk, 1926. 1. évf. p. 239—240.

Az agrárkérdés kommunista és konzervatív megvilágításban. (Beiträge zur Agrarfrage. 1. Bd. Hg. unter Red. v. E. Varga. Hamburg, 1924. Hoym 398. p. — Sebess Dénes: Az új agrárdemokráciáról. Bp. [1926.]) (B. R. jellel.) = Századunk, 1926. 1. évf. p. 309—313.

1927.

Küzdelem a demokráciáért Amerikában. (Bowers, Claude C.: Jefferson and Hamilton. The struggle for

- democracy in America. Boston, 1926.) B. R. jellel.)
= Századunk, 1927. 2. évf. p. 517—526.
A liberalizmus történelme. (Ballá Antal könyve.) =
Nyugat, 1927. 20. évf. 1. köt. p. 209—210.

1928.

- A francia politikai pártok kézikönyve. (G. Bourgin,
J. Carrere & A. Guérin: Manuel des partis
politiques en France. Paris, 1928.) (B. R. jellel.) =
Századunk, 1928. 3. évf. p. 437—440.
A postafőigazgató memoárja. (Pap Salamon: Mikor a
halottak feltámadnak. Fogaras, 1927.) (B. R. jellel.)
= Századunk, 1928. 3. évf. p. 185—186.

1929.

- Amerika története. (Charles A. B. Beard & Mary R.
Beard: The Rise of American Civilization. Vol.
1—2. New York, 1928. = Századunk, 1929. 4. évf. p.
301—306.
Japan—Európa. (Emil Lederer und Emy Lederer
— Seidler: Japan—Europa. Wandlungen im Fer-
nen Osten. Frankf. a. M., 1929.) (B. R. jellel.) = Szá-
zadunk, 1929. 4. évf. p. 178—179.

1930.

- A Habsburg-monarchia bukása. (Oscar Jászi: The
dissolution of the Habsburg Monarchy. Chicago,
1929.) = Századunk, 1930. 5. évf. p. 129—139.
Magyar tudományos kritika 1930-ban. (Külföldi lapok.
Jászi Oszkár: The dissolution of the Habsburg Mo-
narchy c. könyvéről.) (Br. jellel.) = Századunk, 1930.
5. évf. p. 355—356.

A mai Anglia. (Kroellreutter, Otto: Der englische Staat der Gegenwart und das britische Weltreich. Breslau, 1930.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1930. 5. évf. p. 487—488.

Francia impressziók Amerikáról. (Lafond, André: Impressions d'Amérique. New York, 1928.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1930. 5. évf. p. 47.

1931.

Jugoszlávia a Balkán tengelye. (Beard, Charles & George Radin: The Balkan Pivot. New York, 1929.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 392—394.

Könyv a Kis-Antantról. (John O. Crane: The Little Entente. New York, 1931.) (br. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 322—324.

Gróf Erdődy memoárjai. (Die Memoiren des Grafen Tamás von Erdődy. Habsburgs Weg von Wilhelm zu Briand. Von Paul Szemere und Erich Czech. Wien, 1931.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 98—99.

Jobboldali pánik. (Gr. Károlyi Imre: A kapitalista világrend válsága.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 372—373.

„*Magunk reviziója*” (Makkai Sándor ily című röpirata. Kolozsvár, 1931.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 218—219.

A New York Public Library új magyar könyveinek jegyzéke. (Recent additions to the Hungarian collections. selected list comp. by Augusta Markowitz. New York, 1930.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 102.

Az ismeretlen Magyarország. (Milotay István könyve.

Bp. 1931. Genius, 222. p. (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 217—218.

Új társadalomtudományi lexikon. (Encyclopaedia of the Social Sciences. Ed. R. A. Seligman & Alvin Johnson.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 90—91.

Romániai polgárság. (Zeletin, St.: Neoliberalismul. Studii asupra istoriei si politicei burghezici romane. Bucaresti, 1927. (B. R. jellel.) = Századunk, 1931. 6. évf. p. 389—394.

1932.

Gazdasági élet Szovjetországban. (Hoover Calvin B.: The economic life of Soviet Russia. New York, 1931.) = Századunk, 1932. 7. évf. p. 107—119.

A védőbástyák. (Baron Albert Kaas & de Lazarovics: Bolshevism in Hungary. The Bela Kun period. London, 1931. — Elemér Mályusz: The fugitive Bolsheviks. London, 1931.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1932. 7. évf. p. 136.

Farmer-idill a prosperitás korából. (Phil Stong: State Fair. New York, 1932.) = Századunk, 1932. 7. évf. p. 382—383.

1933.

Szovjetország gazdaságtörténet. (Lawton, Lancelot: Economic history of Soviet Russia. Vol. 1—2. London, 1932.) (B. R. jellel.) = Századunk, 1933. 8. évf. p. 198—199.

Néhány európai ország mezőgazdasága. (Agricultural systems of Middle Europe. A symposium. Ed. by O. S. Morgan. New York, 1933. (B. R. jellel.) = Századunk, 1933. 8. évf. p. 259—260.

Három Keleteurópa-ismertető. Schacher, Gerhard: Der Balkan und seine wirtschaftlichen Kräfte. Stuttgart, 1930. — Kürbs, Friedrich: Die osteuropäischen Staaten: Polen, Littauen, Lettland, Estland als Staats- und Wirtschaftskörper. Stuttgart, 1931. — Schacher, Georg: Die Nachfolgestaaten: Österreich, Ungarn, Tschechoslowakei und ihre wirtschaftlichen Kräfte. Stuttgart, 1932. (B. R. jellel.) = Századunk, 1933. 8. évf. p. 198.

1934.

Az európai parasztság. (Tillman, H. Hessel: Peasant Europe. London, 1934.) = Századunk, 1934. 9. évf. p. 309—310.

Angol könyv Magyarországról. (Macartney, C. A.: Hungary. London, 1934.) = Nyugat, 1934. 27. évf. 2. köt. p. 597—602.

Priestley: English Journey. London, 1934. = Nyugat, 1934. 27. évf. 2. köt. p. 80—82.

1935.

Európa a neolit embertől Hitlerig. (Fisher, H. A. L.: A history of Europe. Vol. 1. Ancient and Mediaeval. London, 1935.) = Századunk, 1935. 10. évf. p. 200—202.

Lawrence ezredes: Legenda és valóság. (Lawrence, T. E.: Seven pillars of wisdom. A triumph. London, 1935.) = Századunk, 1932. 10. évf. p. 302—304.

Seton—Watson Román történelme. (Seton—Watson, R. W.: A history of the Roumanians from Roman times to the completion of unity. Cambridge, 1934.) = Századunk, 1935. 10. évf. p. 234—239.

1936.

- Két magyar tanulmány Romániáról.* (Makkai László: Két világ határán. Havasalföldi városok és kolostorok. Kolozsvár, 1935. — Németh László: Magyarok Romániában. Útirajz. A Tanú, 1935. 3—4. sz.) = Századunk, 1936. 11. évf. p. 56—57.
- Amerikai történetíró II. Józsefről.* (Padover, S. K.: The revolutionary Emperor Joseph the Second. 1741—1790. London, 1934.) = Századunk, 1936. 11. évf. p. 157.
- A magyar falvak és puszták népe.* (Szabó Zoltán: A tardi helyzet. Bp. 1936. — Illyés Gyula: Puszták népe. Bp. 1936.) = Századunk, 1936. 11. évf. p. 268—271.
- Veres Péter: Az Alföld parasztsága. Bp. 1936. = Századunk, 1936. 11. évf. p. 155—156.
- Lalouis: *Miroir de la Chine.* = Nyugat, 1936. 29. évf. 1. köt. p. 247.

1937.

- Badoglio könyve az abesszin háborúról.* (Badoglio, Pietro: La guerra d'Etiopia. Milano, 1936.) = Századunk, 1937. 12. évf. p. 87.

IV.

IDEGEN NYELVEN MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Herrenklasse, Vermögen und Beruf in den agrarischen Donauländern.* Wien, 1933. Federn. 10 p. (Aus d. Sonderausg. d. Österr. Volkswirt.)

- Frankel, Leo.* = Encyclopaedia of the Social Sciences. Ed. Edwin R. A. Seligman & Alvin Johnson. Vol. VI. New York, 1932. repr. 1948. p. 418.
- Government [s of the] Succession States.* = Encyclopaedia of the Social Sciences. Ed. Edwin R. A. Seligman & Alvin Johnson. Vol. VII. New York, 1932. repr. 1948. p. 75—81.
- Kállay, Beni.* = Encyclopaedia of the Social Sciences. Ed. Edwin R. A. Seligman & Alvin Johnson. Vol. VIII. New York, 1932. repr. 1948. p. 535.
- Legislative Assemblies [of] Hungary.* = Encyclopaedia of the Social Sciences. Ed. Edwin R. A. Seligman & Alvin Johnson. Vol. IX. New York, 1932. repr. 1948. p. 389—390.
- Parties, political [of the] Succession States.* = Encyclopaedia of the Social Sciences. Ed. Edwin R. A. Seligman & Alvin Johnson Vol. XI. New York, 1935. repr. 1948. p. 626—628.
- Táncsics Mihály.* = Encyclopaedia of the Social Sciences. Ed. Edwin R. A. Seligman & Alvin Johnson. Vol. XIV. New York, 1934. repr. 1948. p. 508—509.

V.

BEVEZETÉSEK

- Webb, Sidney & [Webb,] Beatrice:* A szegénység problémája. [Minority report of the Poor law Commission. 1911.] Bev. tanulmányt írta: BRAUN Róbert. Bp. [1918.] Révai Kk. Korvin ny. 222 p. (Mester-művek.)
- Carnegie, [Andrew]:* Napjaink problémái. [Problems of today. 1908.] Ford. Bartos Zoltán. Bev. ell. BRAUN

- Róbert. Bp. [1919.] Révai Kk. 123, [5] p. (Mesterművek.)
- Arlen, Michael: Ifjú szerelmesek. [Young men in love.] Ford. Benedek Marcell. Bev. BRAUN Róbert. Bp. [1929.] Révai Kk. 389, [1] p. (A ma regényei.)
U. a. = [1935.] Révai Kk. (Klasszikus regénytár, Új sorozat.)
- Macartney, C[arlile] A[ylmer]: Magyarország. [Hungary, 1934.] Ford. Fest Sándor és Kállay Miklós. A szerző, a kiadó és H. A. L. Fisher előszavával. [Bp. 1936.] 255, [3] p. (Világkvtár, U. F.)
[A kiadói előszót, a 3—4. lapon BRAUN Róbert írta névtelenül]

VI.

FORDÍTÓI TEVÉKENYSÉGE

- George, Henry: Vámvédelem vagy szabadkereskedelem. Vizsgálódás a vámkérdésről, különös tekintettel a munka érdekeire. [Protection or free trade.] Angolból ford. BRAUN Róbert. Bp. 1909. Világosság ny. 279 p.
- Behrens, Louis F. & Singer, Ign.: Kormányzóságom története. Utópia Henry George gazdasági rendszere alapján. [Story of my dictatorship.] Ford. BRAUN Róbert. Marosvásárhely, 1911. Kálvineum ny. VIII, 155. [4] p.
U. a. Athenaeum, 1912. 132 p. (Modern kvtár, 164—166. sz.) Ismertette: V[arga] J[enő]. = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 24. köt. p. 378—380; V[arga] J[enő]. = Szocializmus, 1911. 5. évf. p. 519—521. Lásd még: Braun Róbert: „Kormányzóságom történeté”-nek védelme. = Husz. Száz. 1911. 12. évf. 24. köt. p. 451—458.

- George, Henry: Haladás és szegénység. [Progress and poverty. 1881.] Ford. BRAUN Róbert. Bp. 1914. Athenaeum. 572, [4] p.
- George, Henry: Társadalmi kérdések. [Social problems. 1883.] Ford. BRAUN Róbert. Bp. 1921. Világ-irodalom. 322, [2] p.
- Bryce, James: Az Amerikai Egyesült Államok demokráciája. [Modern democracies.] Ford. BRAUN Róbert. Bp. [1922.] Dick Kk. VIII, 199, [1] p.
- Farbman, Michael: „Pjatiletka”. Az öt éves terv mai állása. Ford. BRAUN Róbert. Bp. [1931.] Lantos kiadás. 146. p. U. a. = 2. kiad. Bp. [193?] Genius. 146, [2] p.
- Panaït Istrati: Más fény felé. II. A Szovjet 1930-ban. Ford. BRAUN Róbert Bp. 1931. Lantos Kk. 156 p.
- Szemjonov, Juri: A föld kincsei. Gazdasági földrajz mindenki számára. Ford. BRAUN Róbert. Bp. [1936.] Athenaeum. 288 p.
- Austin, Anne: A fekete galamb. Bp. [193?] Athenaeum. 245, [3] p. (Athenaeum detektív- és kalandos regények) (BARNA István álnéven.)
- Gribble, Leonard R.: Bosszú? Bp. 1936. Athenaeum. 244 p. (Athenaeum detektív és kalandos regények) (BARNA István álnéven.)

VII.

SZERKESZTŐI TEVÉKENYSÉGE

- A Munkás Otthon Értesítőjét* (Marosvásárhely.) szerkesztette 1910. IX. 10-től 1911. VI. 7-ig.
- Magyarország vidékeinek, vármegyéinek és városainak történeti, földrajzi leírásai és képei.* — Hungariae regionum, comitatum, oppidorumque descriptio histo-

rica, topographica atque icones. Szerk. BRAUN Róbert. Bp. 1923. Lantos Kk. 168 p. (28. sz. könyvjegyzék.)

Általános magyar könyvjegyzék. Szerk. Pikler Blanka és BRAUN Róbert. Bp. 1925. Lantos Kk. 212 p.

U. a. = 2. bőv. kiad. Bp. 1927. Lantos, Wodianer ny. 806 p. Ismertette: K. F. = Századunk, 1927. 2. évf. p. 258.

A list of all Hungarian books in trade. Arranged by Blanche Pikler & Robert BRAUN. Bp. 1925. Lantos. [8], 252 p.

Társadalmi lexikon. Bp. [1928.] Népszava. 703 p. [BRAUN Róbert] a kötet elején felsorolt munkatársak között szerepel. A szerzők cikkeit az egész munkán végig aláírás nélkül közölték.

Közgazdasági Enciklopédia. 1—4. köt. [Bp. 1929—1931.] Athenaeum. [BRAUN Róbert] résztvett a 3. és 4. kötet szerkesztésében, név nélkül, s több cikket is írt, név nélkül, de a kötetek végén felsorolt munkatársak között szerepel.

Karácsonyi könyv, 1934. A magyar könyv barátainak hála-já feljéül felajánlja a Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Orsz. Egyesülete. 1933. 126, [1] p. [BRAUN Róbert] szerkesztette név nélkül s a könyvtárügyi-vonatkozású cikkeket írta, szintén név nélkül.

Az Athenaeum összes könyvkereskedői forgalomban levő könyveinek jegyzéke. Bp. 1934. Athenaeum. 178 p. [Név nélkül.]

Révai összes könyvkereskedői forgalomban levő könyveinek jegyzéke. Bp. 1935. Révai Kk. 112 p. [Név nélkül.] (Különleges tipográfiával.)

A BRAUN RÓBERTRŐL SZÓLÓ IRODALOM

- Ákos László: Braun Róbert. = Szocializmus, 1937. 27. évf. p. 67.
- Barabás Gyula: Braun Róbert. = Népszava, 1937. febr. 16. B[enedek] M[arcell]: Dr. Braun Róbert. = Corvina, 1937. 8. sz. p. 33.
- Csorvási Jenő: Emlékezés Braun Róbertre. = Népszava. 1937. febr. 14.
- Farkas Géza: Braun Róbert. = Láthatár, 1937. 5. évf. 3. sz. p. 142.
- Farkas Géza: Braun Róbert dr. = Tükör, 1937. 10. évf. 8. sz. p. 4.
- F[arkas] I[mre]: Braun Róbert. = Pénzint. tisztv. lapja, 1937. 30. évf. 1—2. sz. p. 2.
- Földessy Gyula: Emlékezések. = Századunk, 1937. 12. évf. p. 111—115.
- G. P.: Emlékezés. = Irodalomtörténet, 1937. 26. évf. p. 89.
- Gaál Gábor: A mai magyar szociográfia és az irodalom. [Többekről, közöttük Braun Róbertről, mint a szociográfia kezdeményezőjéről.] = Korunk, 1937. 12. évf. 1. köt. p. 406—410.
- Jászi Oszkár: Braun Róbert emlékére. = Századunk, 1937. 12. évf. p. 97—100.
- Kemény Gábor: A szintézis Braun Róbert munkájában. = Századunk, 1937. 12. évf. p. 108—110.
- Kőhalmi Béla: Braun Róbert, a bibliográfus és lexikográfus. = Századunk, 1937. 12. évf. p. 115—116.
- Madarassy László: A falu lélektana. [Braun Róbert tanulmányának ismertetése.] = Ethnogr. 1914. 25. évf. p. 50—51.

- Molnár Tibor: Arckép a falumunka nemrég elhunyt atyjáról, Braun Róbertről. Nem készülhetett el Braun Róbert könyve a Horia-lázadás történetéről. = Brasói Lapok, 1937. febr. 22.
- (n. a.): Braun Róbert meghalt. = Újság, 1937. febr. 13.
- Nagy Tibor: Balázs Ferenc: Zöld árvíz [c. könyvét ismerető tanulmányában írt többek között Braun Róbert-ről, mert „ő fedezte föl legszellemesebben a magyar szellemi élet számára Amerikát”.] = Korunk Szava, 1937. jún. 15.
- Rézler Gyula: Falukutatók és szociográfusok. A magyar társadalom önvizsgálata az elmúlt évtizedben. Bp. 1943. Faust kiad. 77 p. [Többekről, köztük Braun Róbertről a 7—13. oldalon.]
- Supka Géza: Braun Róbert meghalt. = Magy. Hírl., 1937. 35. sz.
- [Szakasits Árpád]: Braun Róbert. = Népszava, 1937. 65. évf. febr. 13. sz.
- Szalatnai Rezső: A Huszadik Század visszatér. = Magyar Újság, Bratislava, 1937. márc. 12. p. 6.
- Szirtes Andor: Braun Róbert, a szociográfus. = Századunk, 1937. 12. évf. p. 101—107.
- Turno[w]szky Sándor: Adatok a vidéki munkásság életéhez. [Braun Róbert tanulmányairól.] = Korunk, 1929. 4. évf. p. 81—89, 165—170, 265—270.
- Turno[w]szky Sándor: Braun Róbert. = Korunk, 1937. 12. évf. 1. köt. p. 243—244.
- T[urnowszky] S[ándor]: Braun Róbert. = Nagyváradai Napló, 1937. febr. 17. sz.
- Turno[w]szky Sándor: Braun Róbert, a magyar szociográfia úttörője. = Korunk, 1957. 1. évf. p. 288—291.
- Vámbéry Rus[z]tem: In memoriam Dr. Robert Braun. = Pester Lloyd, Morgenblatt, 1937. febr. 13. sz.

Varró István: Braun Róbert (1879—1937) = Nyugat, 1937.
30. évf. 3. sz. p. 232.

Zsadányi Henrik: Régi és új milliomosok. [Braun Róbert
könyvének ismertetése.] = Nyugat, 1929. 13. évf. 2.
köt. p. 1005—1007.

* * *

Prof. Robert Braun. = Single Tax Review, New York.
1911. Vol. 11. No 22. p. 36.

A megfigyelmeztet vagy elcsapott tanárok [köztük
Braun Róbert] irodalmi és egyéb kulturális munkás-
sága 1919 augusztus óta. = Független Szemle, 1922.
Karácsonyi rendkív. sz. p. 39.

Braun Róbert, 1879—1937. (A Századunk szerkesztőinek
megemlékezése.) = Századunk. 1937. 12. évf. p. 49—
51.

* * *

Braun Róbert. = Független Újság, Cluj-Kolozsvár, 1937.
febr. 20.

Braun Róbert. = Magántisztviselők Lapja, 1937. febr. sz.
p. 6.

Braun Róbert emléke a határokon túl. I. Anton Sztraka
magyar nyelvű levele a „Századunk”-hoz. — II. Sza-
latnai Rezső: A Huszadik Század visszatér. [A po-
zsonyi „Magyar Újság” 1937. márc. 12-i cikkéből.]
= Századunk, 1937. 12. évf. p. 117—119.

Braun Róbert meghalt. = Magyarság, 1937. 35. sz.

Braun Róbert temetése. = Népszava, 1937. febr. 16.

Dr. Braun Róbert... elhunyt. = Nemzeti Újság, 1937.
febr. 14.

Dr. Braun Róbert halála. = Esti Kurir, 1937, febr. 14.

Dr. Braun Róbert meghalt. = Pesti Hírlap. 1937. 59. évf.
35. sz.

- Dr. Braun Róbert tanár és író... meghalt. (Fényképpel.)
 = Az Est, 1937. febr. 14.
- Eltemették Braun Róbertet. = Az Újság, 1937. febr. 16. sz.
- Influenzában meghalt Braun Róbert. = Pesti Napló, 1937.
 febr. 13. sz.
- Meghalt Budapesten egy aradi származású ismert szocio-
 lógus. = Aradi Újság, 1937. febr. 14. sz.
- Meghalt a Fővárosi Könyvtár nagyhírű igazgatója. =
 Friss Újság, 1937. febr. 13. sz.
- Vasárnap eltemették Braun Róbertet, az első falukutatót.
 = A Reggel, 1937. febr. 15. sz.
- Robert Braun. = Land & Liberty, London, 1937. No 514.
- Braun Róbert halálának évfordulója. = Világ, 1947.
 febr. 16.
- Braun Róbert könyvtárából származó könyvek aukciója.
 1937. XI. 3—4. Bp. Lantos Tud. antiquárium, 1937.
 42 p.

* * *

- Tolnai Világlexikona. Bp. 1914. a IV. kötetben, az 526.
 hasábon.
- Világlexikon. Bp.: Enciklopédia, 1925, a 129. lapon.
- Világlexikon. 2. átdolg. és bőv. kiad. Bp. Enciklopédia, a
 85. lapon.
- Tolnai Új Világlexikona. Bp. 1926., a 2. kötetben a 272.
 lapon.
- Benedek Marcell: Irodalmi lexikon. Bp. 1927, a 152. la-
 pon.
- Révai nagy lexikona. Bp. 1927, a XX. kötetben, a 47. la-
 pon.
- Újvári Péter: Magyar Zsidó Lexikon. Bp. [1929.] a 138.
 lapon S[eligman] R[ezsó] jellel.
- A Magyar Társadalom Lexikonja. Bp. 1930, a 82. lapon.
- A Prágai Magyar Hírlap Lexikona. Praha, 1930, a 214. ha-
 sábon.

Gutenberg Nagy Lexikona. Bp. 1931, a 6. kötetben, az 575. hasábon.

Genius kis lexikona. Bp. 1932, a 213. hasábon.

Új Idők lexikona. Bp. 1937, az 1076—77. lapon.

Révai kétkötetes lexikona. Bp. 1947, az 1. kötetben, a 214. lapon.

Hungária Irodalmi Lexikon. Bp. 1947, a 81. lapon.

Új Magyar Lexikon. Bp. 1959. Akad. Kiad. Az 1. kötetben, a 358. lapon.

TÁRGY- ÉS NÉVMUTATÓ

(a számok az oldalszámokat jelzik)

- Abesszin háború 51
Abszolutizmus 33
Ady Endre 34
Ady Lajos 45, 67
Ágoston Péter 43, 67
Agrárkérdés 35, 46, 69, 70
Ákos László 56
Álföld 51
Amerika 8, 10, 24, 25, 26, 27,
28, 34, 35, 37, 40, 41, 42, 45,
46, 47, 48, 51, 67, 69, 70
Andrássy Gyula gr. 33
Anglia 25, 27, 48, 50, 69, 70
Antalfy Endre 13
Antiszemitizmus 32
Apponyi Albert gr. 33
Arad 12, 16, 23, 30
Arany János 29, 31
Arlen, Michael 53
Aschenbrenner József 13
Austin, Anne 54
Ausztria 30, 43, 50, 70

Badoglio, Pietro 51, 67
Balázs Ferenc 57
Bálint János 13
Balkán 28, 48, 50, 67, 70
Balla Antal 47, 67
Ballagi Aladár 45, 67
Barabás Gyula 56

Bárczy István 8
Barna István (álnév) 32, 54
Bartos Zoltán 52
Beard, Charles A. B. 47, 48, 67
Beard, Mary R. 67
Behrens, Louis J. 53
Benedek Marcell 53, 56, 59
Beregi Béla 36
Berend Béla 35
Berger Géza 35
Bernády György 13
Berzeviczy Albert 33
Bessenyei György 41
Bethlen István gr. 15, 16, 36
Bibliafordítások 37
Bleiweis, Johann 29
Bonkáló Sándor 43, 67
Boston 34, 35
Bourgin, G. 47, 67
Bowers, Claude 46, 67
Briand, [Aristide] 48
Bryce, James 45, 54, 67
Budapest 11, 15, 33, 39, 70
Bulgária 43, 70
Bullock, Edna D. 42, 67
Burián Károly 27
Büchler Pál 13

Carnegie, Andrew 52
Carrere, J. 47, 67

- Chicago 27
 Chomley, C. H. 40, 67
 Claudel, Paul 7
 Commons, John R. 40, 67
 Crane, John O. 48, 67
 Császár Elemér 45, 67
 Csehszlovákia 39, 50
 Csersegi Lajos Sándor 35, 36
 Csorvási Jenő 56
 Czech, Erich 48, 67
- Damaschke, Adolf 39, 67
 Dániel Arnold 32
 Délszlávok 29
 Demográfiai viszonyok 45, 70
 Demokrácia 34, 35, 45, 46, 54, 67
 Dénes István 43, 67
 Denis, Ernest 43, 68
 Destrukció 33
 Detektívregény 38
 Dienes László 5
 Dobrogeanu-Gherea 40, 68
 Dorohoi parasztok 36
 Dominian, Leon 43, 68
 Dózsa György 38
 Drágaság 41
- Egyesült Államok 11, 24, 25, 45, 54
 Egyke 45
 Ellenforradalom 17, 32
 Encyclopaedia of the Social Sciences 9
 Eötvös József 32
 Erdély 35, 36, 41, 44
 Erdődy Tamás gr. 48, 67, 70
 Észtország 50
 Európa 43, 46, 47, 50, 67, 69, 71
- Fairchild, Henry Pratt 40, 68
 Faji kérdés 26, 40
 Falukutatás 38, 56, 57
 Farbman, Michael 54
 Farkas Géza 56
 Farkas Imre 56
 Felszeghy Béla 42, 68
 Fest Sándor 53
 Fischer, H. A. L. 50, 53, 68
 Forradalom (Kínai) 27
 Földessy Gyula 56
 Földjáradékadó 11, 40, 41
 Földkérdés 31, 32, 39, 41, 67, 71
 Földközösségek 42, 68
 Frankel, Leo 52
 Fueter, Eduard 45, 68
- Gaál Gábor 18, 56
 Galilei Kőr 17
 Gazdasági földrajz 54
 George, Henry 11, 23, 24, 28, 53, 54
 Georgeizmus 41
 Giesswein Sándor 44, 68
 Goga, Octavian 27
 Görögország 40
 Grey, Edward 46, 68
 Gribble, Leonard R. 54
 Guérin, A. 47, 68
 Gusti, D. 17, 18
- Háború, [I. világháború] 31
 Habsburgok 47, 48
 Hajdú Gyula 13
 Halász József 13
 Hamilton, Alexander 46, 67
 Haner Ferenc 13
 Hapgood, Hutchins 40, 68
 Hatvany Lajos 34,

- Havasalföldi városok és ko-
lostorok 51
Hitler, [Adolf] 50
Hobhouse, L. T. 45, 68
Hoffmann Géza 41, 68
Hoover, Calvin B. 49, 68
Hóra, [Nikoláj] 24, 38
Horvátok 29, 31
Huszár Vilmos 30
- Ibsen, [Henrik] 30
Illyés Gyula 37, 51, 68
Irodalomtörténet 41, 70
Istrati, Panait 54
- Jacoby, Paul 39
Japán 42, 47, 68, 69
Jászi Oszkár 41, 47, 56, 68
Jefferson, [Thomas] 46, 67
Jobbágyság 40
Johnson, Alvin 49, 52, 68
Johnson, Tom L. 42, 67
II. [Második] József 23, 28, 51,
70
Jugoszlávia 37, 48
- Kaas Albert br. 49, 68
Kállay Béni 52
Kállay Miklós 53
Kalmár Antal 44, 68
Karácsonyi könyv 9
Karo, Georg 46, 68
XII. [Tizenkettedik] Károly
45, 67
Károlyi Imre gr. 26, 48, 68
Katolikus sajtómozgalom 30
Kazinczy [Ferenc] 36, 41
Kázmér Ernő 34
Keleteurópa 50, 69
Kemény Gábor 56
Key, Helmer 46, 68
Khuen-Héderváry [Károly
gr.] 31
- Kína 27, 42, 51, 68, 69
King, F. H. 42, 68
Király György 33
Kis-Antant 48
Kiss Dezső 46
Kiválasztás (biológia) 39
Kivándorlás 41
Kommunizmus 49, 68, 69
Korea 42, 68
Kormányzat 35
Korrupció 35, 42
Kossuth [Lajos] 33
Kovács Alajos 38, 45, 69
Kovács József 13
Kóhalmi Béla 5, 10, 56, 72, 73
Könyvkiadás, könyvjegyzé-
kek 35, 55
Könyvtárügy 5, 55
Középeurópa 50, 69
Közgazdaság 55
Közigazgatás 26
Kroellreutter, Otto 48, 69
Kulturális kérdések 35
Kún Béla 49
Kürbs, Friedrich 50, 69
- Lafond, André 48, 69
Lalois 51, 69
Lambrecht Kálmán 46
Lawrence, T. E. 50, 69
Lawton, Lancelot 49, 69
Lazarovics, Fedor de 49, 69
Lazsáti Zsigmond 13
Lederer, Emil 47, 69
Lederer-Seidler, Emy 47, 69
Lengyelország 50
Lettország 50
Lewis, Sinclair 35
Liberalizmus 33, 45, 47, 49,
67, 68, 71
Lippa 12, 23, 24
Litvánia 50

- Macartney, C. A. 50, 53, 69
 Macdonald, James Ramsay 36
 Macedonia 28, 37, 43
 Madarassy László 23, 56
 Madison 42, 69
 Madzsar József 5
 Magyar kisebbségek 41, 68, 69
 Magyarország 8, 16, 17, 23, 24, 29, 30, 31, 33, 45, 48, 50, 53, 54, 55, 69
 Majláth József gr. 26
 Makkai László 51, 69
 Makkai Sándor 48, 69
 Mályusz Elemér 49, 69
 Mangra Vazul 43, 69
 Markowitz, Augusta 48, 69
 Maros—Csicsér 16, 17, 27, 38
 Marosvásárhely 13, 25
 Marx, [Karl] 11
 Masaryk, [Thomas G.] 38
 Mezőgazdaság 49
 Milliomosok 58
 Milotay István 34, 37, 48, 69
 Mocsáry Lajos 37
 Moldován Gergely 43, 69
 Molnár Tibor 57
 Monroe-elv 29
 Morgan, Jay F. 42, 69
 Morgan P. S. 49, 69
 Móricz Zsigmond 30, 39
 Morvay Zoltán 39, 69
 Munro, W. B. 40, 69
 Munkásság 57, 68
- Nagy Emil 26
 Nagy Tibor 57
 Nagyidaí Ernő 18
 Napóleon, [Bonaparte] 45
 Nazarénusok 31
 Négerkérdés 25
- Negyvennyolcas forradalom 29, 45, 70
 Neményi Bertalan 41, 69
 Németek 28, 29, 46
 Németh László 51, 69
 Nemzetiségi kérdés 12, 23, 24, 29, 31, 37, 38, 41, 43, 44, 51, 70
 Neolit ember 50
 Nikic, Fedor 35
 Nolen, John 42, 69
- Októberi forradalom 44
 Olaszország 23
 Orczy Emma bárónő 40, 69
 Outhwaite, R. L. 40, 69
 Ötéves terv (Szovjet) 54
- Padover, S. K. 51, 70
 Pap Salamon 47, 70
 Paraguayi háború 29
 Parasztlázadás 38
 Parasztság 38, 50, 51, 71
 Pártok, politikai 47
 Pásztor Árpád 26
 Pásztor Mihály 39, 70
 Peatie, Alexander 24
 Petőfi [Sándor] 33
 Pezenhoffer Antal 45, 70
 Pikler Blanka 5, 9, 55
 Pintér Jenő 41, 70
 The Pittsburgh Survey 40
 Pjatiletka 54
 Polgárság 32
 Politikai erkölcs 44
 Priestley, [John Boynton] 50, 70
 Prostitúció 27
- Radin, George 48, 70
 Radisics Elemér 44, 70

- Raffay Sándor 37
 Rákosi Jenő 28
 Renner, Karl 43, 70
 Rézler Gyula 57
 Riedl Frigyes 31
 Rizoff, D. 43, 70
 Románia 35, 36, 49, 50, 51, 67,
 69, 70
 Saguna András (Andrein ba-
 ron de) 41, 43, 69
 Sajtó 35
 Sansepolcro 12, 24
 Sarló-mozgalom 18
 Schacher, Georg 50, 70
 Schacher, Gerhard 50
 Scotus, Viator 43, 70
 Sebess Dénes 46, 70
 Seidler, [Ernst] 47
 Seligman, Edwin R. A. 49, 52,
 59, 70
 Seton—Watson, R. W. 50, 70
 Settlement 25
 Sinclair, Upton 35
 Singer Ignác 53
 Sirianu, Joan Russu 40, 70
 Smith, Adam 36
 Sombart, [Eugen] 29
 Sommers, W. A. 28
 Sorge, F. A. 11
 Statisztika 37, 38
 Steinmetz, [Sebald Rudolf] 13
 Stong, Phil 49, 70
 Sumadija 37
 Supka Géza 57
 Szabadkereskedelem 53
 Szabó Ervin 5, 7, 8, 14, 15, 45,
 70
 Szabó László 46, 70
 Szabó Zoltán 51, 70
 Szakasits Árpád 57
 Szalatnai Rezső 57, 58
 Szász Ödön 29
 Szászok 29, 41
 Szegénység 52, 54
 Székelyföld 25
 Székelység 37
 Szekfű Gyula 32, 33, 44, 70
 Szelekció (biológia) 39
 Szemere Pál 48, 70
 Szemjonov, Juri[j] 54
 Szigyártó Gábor 13, 44, 70
 Szirtes Andor 57
 Sztinyay Zoltán 37
 Szlávok 43, 67
 Szlovén kérdés 29, 31
 Szocializmus 29
 Szociográfia 13, 16, 17, 18, 19,
 27, 56, 57
 Szovjetország 49
 Sztraka, Anton 58
 Táncsics Mihály 52
 Technikai haladás 35
 Teutsch, Friedrich 44, 71
 Teutsch, Georg Daniel 41, 71
 Thomas, G. I. 16
 Tillmann, H. Hessel 50, 71
 Tisza István 30
 Tiszay Andor 6
 Tolsztoj, Lev 26
 Tönnies, [Ferdinand] 13
 Törökország 27
 Történetírás 38, 44, 71
 Törvényhozás 34
 Turnowszky Sándor 19, 23,
 25, 57
 Újvári Péter 59
 Utódállamok 24, 36, 38
 Választójog 30
 Vámbéry Rusztem 57
 Vámkérdés 53

Varga Jenő 29, 41, 46, 53, 71
Városszabályozás 42
Varró István 58
Veres Péter 51, 70
Világháború, [első] 39, 45, 71
II. Vilmos [császár] 48

Webb, Beatrice 52
Webb, Sidney 52

Wells, H. G. 46, 71
Wichtl, Friedrich 44, 71
Wilson, [W.] 29

Zeletin, St. 49, 71
Zerkovitz Zsigmond 41, 71

Zsadányi Henrik 24, 58
Zsidókérdés 29, 43, 44, 45, 67

AZ ISMERTETETT KÖNYVEK CÍMEI, SZERZŐK SZERINTI BETÜRENDEN

Ady L.: Ady Endre

Ágoston P.: A zsidók útja

Badoglio, P.: La guerra d'Etiopia

Balla A.: A liberalizmus történelme

Ballagi A.: XII. Károly

Beard, Ch. A. B.: The Balkan Pivot

Beard, Ch. A. B.: The Rise of American civilization

Beard, M. R.: The Rise of American civilization

Bonkáló S.: A szlávok

Bourgin, G.: Manuel des partis politique en France

Bowers, C. G.: Jefferson and Hamilton

Bryce, J.: Modern democracies

Bullock, E. D. (comp.): Debaters Handbook

Carrere, J.: Manuel des partis politiques en France

Chomley, C. H.: A lényeges reform

Commons, R.: Fajok és bevándorlók Amerikában

Crane, J. O.: The Little Entente

Császár E.: A magyar regény története

Czech, Erich: Die Memoiren d. Tamás v. Erdődy

Damaschke, A.: Die Bodenreform

Dénes I.: Román kérdés

- Denis, E.:* Les slovaques
Dobrogeanu—Gherea: Neo-iobagia
Dominian, L.: The frontiers of language . . . in Europe
Fairchild, H. P.: Greek immigration to the United States
Felszeghy B.: Magyar földközösségek
Fischer, H. A.: A history of Europe. Vol. 1.
Fueter, E.: Weltgeschichte d. letzten 100 Jahre
- Giesswein, S.:* Új idők küszöbén
Grey: Twenty-five years, 1892—1916
Guérin, A.: Manuel des partis politiques en France
- Hapgood, H.:* The spirit of labor
Hobhouse, L. T.: Liberalizmus
Hoffmann, G.: Csonka munkásosztály
Hoffmann, G.: Az amerikai magyarság
Hoover, C. B.: The economic life of Soviet Russia
- Illyés Gyula:* Puszták népe
- Jászi O.:* The dissolution of the Habsburg Monarchy
Jászi O.: A nemzeti államok kialakulása
Johnson, A. (ed.): Encyclopaedia of the Social Sciences
Johnson, T. L.: My story
- Kaas A.:* Bolshevism in Hungary
Kalmár A.: Köztársasági kis káté
Karo, G.: Der geistige Krieg gegen Deutschland
Károlyi Imre: A kapitalizmus válsága
Key, H.: European bankruptcy and emigration
King, J. H.: Farmes of forty centuries in China, Korea
 and Japan

Kovács A.: A zsidók térfoglalása Magyarországon
Kroellreutter, O.: Der englische Staat
Kürbs, J.: Die osteuropäischen Staaten

Lafond, A.: Impressions d'Amérique
Lalois: Miroir de la Chine
Lawrence, T. E.: Seven pillars of wisdom
Lawton, L.: Economic history of Soviet Russia
Lazarovics, F. D.: Bolshevism in Hungary
Lederer, Emil: Japan — Europa
Lederer, Emy: Japan—Europa

Macartney, C. A.: Hungary
Makkai L.: Két világ határán
Makkai S.: Magunk revíziója
Mályusz E.: The fugitive Bolsheviks
Mangra Vazul: Magyarok és románok
Markowitz, A.: Recent additions to the Hungarian collections
Milotay I.: Az ismeretlen Magyarország
Moldován G.: Ságuna András
Morgan, J. F. (comp.): Debaters Handbook
Morgan, P. S. (ed.): Agricultural systems of Middle Europe
Morvay Z.: Egy 6000 kilométeres séta . . .
Munro, W. B.: Government of European cities

Neményi B.: A magyar nép állapota . . .
Németh L.: Magyarok Romániában
Nolen, J.: Madison, a model city

Orczy Emma: A son of the people
Outhwaite, R. L.: A lényeges reform

Padover, S. K.: The revolutionary Emperor Joseph the Second

Pap S.: Mikor a halottak feltámadnak

Pásztor M.: Az eladósodott Budapest

Pezenhoffer A.: A demográfiai viszonyok ...

Pintér J.: A magyar irodalom története

Priestley: English Journey

Radin, G.: The Balkan Pivot

Radisics E.: Reflexiók az októberi forradalomhoz

Renner, K.: Österreichs Erneuerung

Rizoff, D.: Die Bulgaren ...

Schacher, G.: Der Balkán

Schacher, G.: Die Nachfolgestaaten

Scotus Viator: German, Slav and Magyar

Scotus Viator: The Rise of nationality in the Balkans

Sebess D.: Az új agrárdemokráciáról

Seligman, R. A. (ed.): Encyclopaedia of the Social Sciences

Seton—Watson, R. W.: A history of the Roumanians

Sirianu, J. R.: Jobagia

Stong, Phil.: State Fair

Szabó E.: Társadalmi és pártharcok a 48/49-es forradalomban

Szabó L.: Az igazi Amerika

Szabó Z.: A tardi helyzet

Szekfü Gy.: A magyar állam életrajza

Szemere P.: Die Memoiren d. Tamás v. Erdődy

Szigyártó G.: Szózat az erdélyrészi magyarok és szászok ügyében

Teutsch, Friedrich: Geschichte d. Siebenbürger Sachsen

Teutsch, Friedrich: Die Siebenbürger Sachsen

Teutsch, G. D.: Geschichte seines Lebens

Tillmann, H. H.: Peasant Europe

Varga J.: A drágaság

Veres P.: Az Alföld parasztsága

Wells, H. G.: A világtörténet alapvonalai

Wichtl, F.: Der wahre Anstifter d. Weltkriegs

Zeletin, St.: Neoliberalismul

Zerkovitz Zs.: Georgeizmus és földreform

1. Einleitung
2. Die Bedeutung der
3. Die Aufgaben der
4. Die Organisation der

5. Die Aufgaben der
6. Die Aufgaben der

7. Die Aufgaben der
8. Die Aufgaben der

9. Die Aufgaben der
10. Die Aufgaben der

TARTALOMMUTATÓ

Oldal:

Bevezető (<i>Tiszay Andor</i>)	5
Braun Róbert, a bibliográfus és lexikográfus (<i>Kőhalmi Béla</i>)	7
Braun Róbert, a magyar szociográfia úttörője (<i>Turnowszky Sándor</i>)	11

BIBLIOGRÁFIA

Rövidítések	22
Önálló művek	23
Folyóiratokban, napilapokban megjelent tanulmányok és jegyzetek	24
Könyvismertetések. Bírálatok	39
Idegen nyelven megjelent tanulmányok	51
Bevezetések	52
Fordítói tevékenysége	53
Szerkesztői tevékenysége	54
Braun Róbertről szóló irodalom	56
Tárgy- és névmutató	61
Az ismertetett könyvek címei, szerzők szerinti betűrendben	67

A KÖNYVTÁROSOK
KISKÖNYVTÁRA

sorozatban eddig megjelentek:

1. *Szabó Ervin* magyar nyelven megjelent könyvtártudományi, művelődéspolitikai cikkeinek, tanulmányainak és kritikáinak gyűjteménye 1900—1918. Kőhalmi Béla tanulmányával. Összegyűjtötte, jegyzetekkel ellátta és sajtó alá rendezte: Tiszay Andor. 40,— Ft
2. *Braun Róbert* a könyvtáros és a szociográfus. Bibliográfia és tanulmány. Összeállította: Pórné Váradi Irma. Kőhalmi Béla és Turnowszky Sándor tanulmányaival. 10,— Ft
3. *Tiszay Andor*: A könyv dicsérete. Kétezer év mondásai a könyvről, az olvasásról és a könyvtári munkáról. (Sajtó alatt.)

További kötetek:

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár története. I. rész. (1904—1918.) Szerkesztette: Remete László.

A gyermekkönyvtár. Gyakorlati útmutató könyvtárosok számára. Szerkesztette: Hrenkova.

Madzsar József bibliográfia.

